

Den globala utvecklingen gick bakåt

Coronapandemin, klimatförändringen och konflikterna har ökat fattigdomen och ojämlikheten. Pandemin påskyndade också nya lösningar för utvecklingens utmaningar.

Före coronapandemin utvecklades världen på många sätt i önskad riktning. Andelen människor som levde i extrem fattigdom minskade, mödra- och barnadödligheten minskade och allt fler fick rent vatten och el. Å andra sidan är kvinnors ställning, undernäring, konflikter, klimatförändringar och ojämlikhet samt humanitär nöd utmaningar som man redan då reagerade på alltför långsamt.

Coronaviruset och konflikterna har på många håll medfört kriser i utvecklingen. I och med pandemin har de resultat som redan uppnåtts, till exempel när det gäller att minska fattigdomen, gått förloerade. För första gången på 20 år har andelen människor som lever i extrem fattigdom – det vill säga på mindre än 1,90 dollar per dag – ökat. Enligt FN:s uppskattning föll upp till 124 miljoner människor under den extrema fattigdomsgränsen 2020¹. Av dem lever 60 procent i Sydasiens. Den främsta orsaken till detta var den krympande världsekonomin. Enbart under 2020 förlorades 255 miljoner heltidsarbetsplatser. Coronaviruset orsakade också den värsta humanitära krisen på 50 år, och dess följder är långvariga.

Utän en snabb vändning finns risken att det första målet i Agenda 2030 – att utrota den extrema fattigdomen i världen före 2030 – inte uppnås.

Ojämlikheten har ökat

Till följd av pandemin har klyftan mellan rika och fattiga länder samt mellan rika och fattiga inom länderna blivit bredare. Enligt Internationella valutafonden IMF har den ekonomiska ojämlikheten ökat globalt för första gången sedan finanskrisen 2007–2009. Pandemin ökade också den digitala klyftan inom och mellan länderna samt mellan generationerna.

I synnerhet för personer som arbetar utanför den officiella ekonomin har livet försvårats ytterligare. Detta berör i synnerhet mikroföretagare, kvinnor, ungdomar och lågutbildade som bor i städer i utvecklingsländer och som saknar social trygghet mot sjukdom eller arbetslöshet.

Som en följd av skolstängningarna har man uppskattat att 24 miljoner barn faller utanför utbildningen för gott. Dessutom uppskattas risken för barnäktenskap öka för över 10 miljoner flickor under det kommande decenniet.

Coronapandemin ledde till ökad ojämställdhet även i större utsträckning. De ekonomiska konsekvenserna av pandemin påverkar kvinnorna, av vilka 80 procent arbetar inom den inofficiella sektorn, betydligt mer. Pandemin har också ökat bördan av oavlönat hem- och omsorgsarbete för kvinnor. Personer med funktionsnedsättning, som redan tidigare har hört till de mest sårbara och utslagna befolkningsgrupperna, riskerar nu att hamna

ännu längre efter i utvecklingen. Världsbanken uppskattar nu att nästan 40 procent av länderna med låg inkomst och lägre medelinkomst inte har kunnat stödja skolgången för barn med funktionsnedsättning under skolstängningen².

Klimatförändringen och konflikter försvårar situationen

Utvecklingsresultaten försämras också av klimatförändringen och det försämrade tillståndet hos miljön. Dessutom ger de upphov till kriser, konflikter och flyttningsrörelser som också hotar Finlands säkerhet och finländarnas välfärd.

Budskapet från den mellanstatliga klimatpanelen IPCC är tydligt: Klimatförändringen har redan orsakat oåterkalleliga förändringar och försämrat livsmedelstryggheten för miljontals människor, särskilt i ekvatorialområdena³.

Utvecklingen hotas dessutom av komplicerade och utdragna konflikter och de tvingande flyttningsrörelser som dessa orsakar. Under de gångna åren har konflikter och interna spänningar i länderna skakat både Finlands bilaterala samarbetspartners och Europas inre säkerhet.

Enligt FN:s flyktingorganisation UNHCR har antalet personer som tvingats flytta fördubblats globalt sedan 2010. I slutet av 2021 uppskattade UNHCR att antalet personer som tvingats flytta på grund av krig, konflikter, förföljelse eller

kränkningar av de mänskliga rättigheterna uppgick till cirka 90 miljoner. Av dem var cirka 22 miljoner flyktingar, 53 miljoner fördrivna inom landet och knappt fem miljoner asylsökande. 85 procent av alla flyktingar lever i utvecklingsländer. Under 2022 har det totala antalet ökat till hundra miljoner.

Pandemin ökade innovationerna

Det positiva är att pandemin påskyndade de nya möjligheter som teknologin och innovationerna medför för att lösa utmaningarna med utvecklingen. När pandemin stängde skolorna runt om i världen uppstod ett behov av att innovera nya metoder för undervisning och lärande, bland annat via radio, tv och digitala plattformar. De nya inlärningsmiljöerna har kommit för att stanna. Även om den digitala klyftan tills vidare är betydande, anses digitaliseringens möjligheter för att utveckla utbildningen vara väsentliga även i de fattigaste länderna.

Pandemin har också ökat möjligheterna att utveckla verksamhetsätten så att de blir mer hållbara med tanke på miljön. Enbart under 2020 har 120 stater utvecklat och tagit i bruk en nationell eller lokal plan för minskning av katastrofrisken.

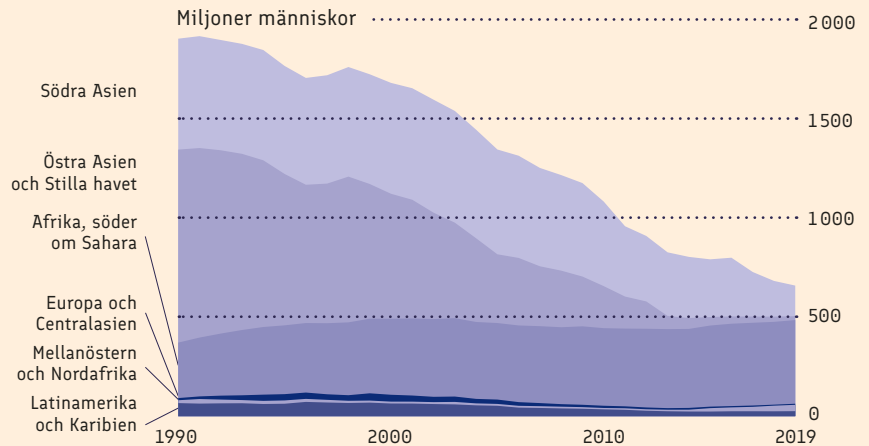
I motsats till prognoserna ledde inte coronapandemin till att penningförsändelserna till utvecklingsländerna kollapsade. År 2020 uppgick de till 540 miljarder för låg- och medelinkomstländer, vilket var endast 1,6 procent mindre än året innan.

De officiella medlen för utvecklings-samarbete ökade år 2021 på grund av coronaåtgärderna med cirka fyra procent till 179 miljarder dollar från föregående år. Samtidigt har det blivit allt tydligare att målen för hållbar utveckling inte kan uppnås utan en betydande ökning av den privata finansieringen.

Man har svarat på det ökade behovet av privat finansiering bland annat genom att använda offentlig finansiering som hävstång för att locka privata investeringar till stöd för hållbar utveckling. Åren 2015–2019 riktades cirka nio miljarder dollar per år av de offentliga medlen till sådan blandfinansiering. De medel som krävs för pandemiåtgärder har dock minskat mängden blandad finansiering.

MEST EXTREM FATTIGDOM SÖDER OM SAHARA I AFRIKA

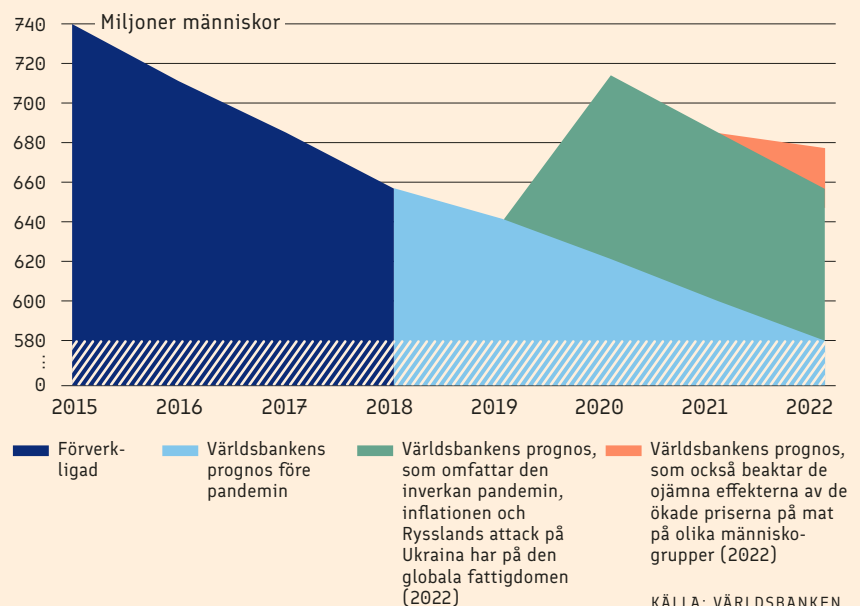
Människor som lever i extrem fattigdom 1990–2019⁴

KÄLLA: VÄRLDSBANKEN

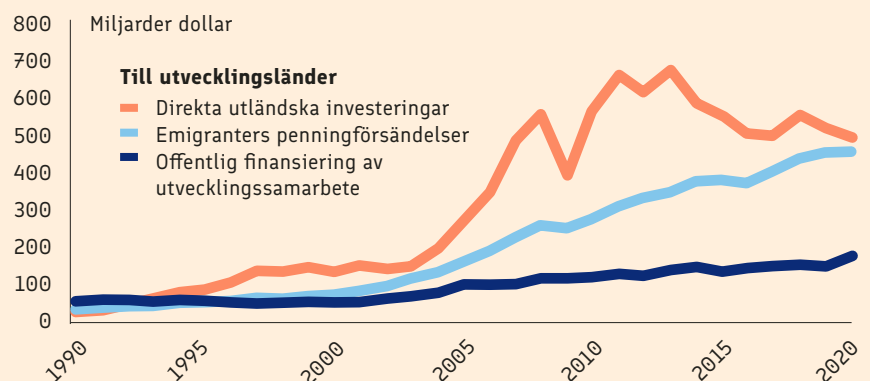
PANDEMIN ÖKADE DEN EXTREMA FATTIGDOMEN

Människor som lever i extrem fattigdom (under 1,90 USD/dag)⁵

KÄLLA: VÄRLDSBANKEN

EMIGRANTERNAS PENNINGFÖRSÄNDELSER FORTSATTE UNDER PANDEMIN⁶

KÄLLA: VÄRLDSBANKEN

Jämställdhet och jämlikhet

Den globala situationen

Steg framåt och bakåt för kvinnors och flickors rättigheter samt rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Under de senaste årtiondena har man gjort framsteg globalt när det gäller att förbättra ställningen och rättigheterna för kvinnor och flickor, även om man också gått back. Mödradödligheten och barnäktenskapen har minskat betydligt sedan början av 2000-talet. Enbart år 2021 trädde lagar som främjar jämställdheten i kraft i 23 länder. Kvinnornas andel av världens riksdagsledamöter har fortsatt att öka och var 25,6 procent år 2021. Det är dock fortfarande långt kvar till ett jämlikt politiskt och ekonomiskt deltagande. Kvinnornas globala sysselsättningsgrad är klart lägre än männens och löneskillnaden mellan kvinnor och män är 23 procent till männens fördel.

Numera finns det nästan lika många flickor och pojkar i världens lågstadieskolor. Flickorna slutför också den grundläggande utbildningen och undervisningen på andra stadiet mer sannolikt än tidigare och fortsätter till högre utbildningsnivåer. De skolstängningar som genomfördes under coronapandemin hade dock negativa konsekvenser för flickornas skolgång. ⁺ De ökade också till exempel risken för tidiga äktenskap.

Det har skett betydande förändringar i befolkningsutvecklingen i världen. Under de senaste 50 åren har utbudet av hälso- och sjukvård ökat och tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa ¹ finns

allt mer tillhands. Globalt har antalet förlossningar bland 15–19-åringar minskat med 27 procent under de senaste 20 åren. Förändringen har varit störst i Central- och Sydasien.

Var tredje kvinna har upplevt **sexuellt eller fysiskt våld** ² i sitt liv. Våldet i nära relationer ökade över hela världen under coronapandemin. Könstymningen av flickor förutspås öka med två miljoner fall före 2030, eftersom program mot könstymning har avbrutits i och med pandemin.

Det finns en miljard **personer med funktionsnedsättning** ³ i världen. Av dem lever 80 procent i utvecklingsländer. Personer med funktionsnedsättning lever mer sannolikt än andra i fattigdom, eftersom de utsätts för diskriminering på grund av hinder i miljön och samhället. Globalt sett är endast cirka en tredjedel av personerna i arbetsför ålder med funktionsnedsättning sysselsatta. Det finns dock allt mer information om situationen för personer med funktionsnedsättning och diskrimineringen av dem känns bättre igen.

Under coronatiden har förverkligandet av rättigheterna för personer i utsatt ställning, till exempel kvinnor och flickor med funktionsnedsättning, försvårats. Å andra sidan identifieras nu diskriminering och ojämlikhet bättre. Svaret på krisen erbjuder en möjlighet att återuppbygga samhällen så att de bättre än tidigare främjar jämställdhet och jämlikhet.

1

Finland stöder sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Finland fokuserar särskilt på kvinnors och flickors rätt att få tillgång till högklassiga och icke-diskriminerande tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa. I arbetet beaktas också personer med funktionsnedsättning.

2

Finland fortsätter arbetet mot könsrelaterat våld

Finland främjar vars och ens rätt att leva utan våld och hot om våld, även på nätet. Finland påverkar lagstiftningen, attityderna och diskriminerande strukturer samt främjar avlägsnandet av skadlig praxis och tillgången till stödtjänster.

3

Finland främjar förverkligandet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

Finland stöder verkställandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, stärkandet av rörelsen för samt delaktigheten för personer med funktionsnedsättning. Särskilt rättigheterna för kvinnor med funktionsnedsättning främjas på internationella forum och i civilsamhällesorganisationernas arbete.

+

Finland stärker kvinnornas roll i politiken, ekonomin och fredsbyggandet

Finland stöder kvinnors deltagande i bland annat det politiska beslutsfattandet och arbetslivet. Finland betonar kvinnornas roll i förebyggandet av konflikter och i fredsbyggandet.

Se mer på sidorna 42–47.

+

Finland fokuserar på utbildning av kvinnor och flickor

Finland betonar flickornas utbildning och genusmedveten undervisning. Detta har betydande multiplikatoreffekter för familjen och hela samhället. Finland främjar också tillgången till grundläggande utbildning och yrkesutbildning för personer med funktionsnedsättning.

Se mer på sidorna 30–35.

Sexualfostran och trygga förlossningar

Under de senaste åren har Finland fått internationellt beröm för främjandet av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

En förutsättning för en hållbar utveckling är vars och ens grundläggande rätt att som en del av de mänskliga rättigheterna bestämma över sin egen kropp, sin fortplantning och sitt liv. Genom att stärka dessa rättigheter ökar man familjernas och hela samhällets välfärd.

Finland har fått internationellt beröm för främjandet av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Finland har också genom sitt eget exempel visat vad man kan åstadkomma med högklassiga rådgivningstjänster och övergripande sexualfostran.

Under coronapandemin har Finland i främsta ledet stött bland annat inkludering av preventivmedel och säkra förlossningar i det internationella samfundets pandemiåtgärder. Till exempel i Somalia föds barn under tryggare förhållanden tack vare program som Finland stöder.

Finlands viktigaste partner i SRHR-arbetet är FN:s befolkningsfond UNFPA samt internationella och finländska civilsamhällesorganisationer. Finländska civilsamhällesorganisationer som får pro-

gramstöd har bland annat förbättrat tillgången till avgiftsfria menstruations-skydd och ökat informationen om menstruationshälsa i Nepal. Finlands partner International Planned Parenthood Federation IPPF erbjuder högklassiga ungdomsvänliga tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa, särskilt i områden som är svåra att nå i de afrikanska länderna. Trots coronapandemin har IPPF kunnat ge 92,2 miljoner unga sexualfostran av hög kvalitet åren 2019–2021.

Många SRHR-frågor är politiskt kontroversiella i den globala debatten. Koalitionen av de länder som främjar dem har försvagats, även om Förenta staterna har återvänt till gruppen efter presidentbytet. Koalitionens motkraft har blivit den så kallade anti-genderrörelsen som utmanar kvinnors, flickors samt sexuella minoriteters och könsminoriteters rättigheter och som också påverkar Förenta staternas inrikespolitik. Rörelsen motsätter sig bland annat förverkligandet av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt användningen av ordet gender. De stater och andra aktörer som ligger bakom rörelsen skulle vilja inskränka

tjänsterna för sexuell och reproduktiv hälsa till moderskapshälsovårdstjänster endast för gifta kvinnor. Rörelsen motsätter sig också till exempel sexualfostran för unga och deras tillgång till tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa.

Finland stöder å sin sida konkret sexualfostransarbete och försvarar det också i den internationella debatten.

Finland har en synlig internationell roll som förespråkare för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Till sammans med likasinnade länder har Finland lyckats bekämpa försök till försämring av SRHR-arbetet.

För närvarande lever i världen historiens hittills största generation, som nu eller snart kommer att komma in i reproduktiv ålder. Behovet av information om sexualitet, könssjukdomar och förebyggande av oplanerade graviditeter är mycket stort. Tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa som skräddarsytt för unga har stor inverkan på samhället. Med hjälp av tjänsterna kan de unga fortsätta sina studier längre än tidigare, skjuta upp ett eventuellt giftermål och skaffa sig ett yrke som ger ekonomisk trygghet.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Bättre förutsättningar för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning att få sina rättigheter förverkligade

Kvinnor och flickor med funktionsnedsättning i Tadzjikistan har ofta ingen kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Genom projekt som genomförts av Befolkningsförbundet och dess lokala partner Disabled Women's League Ishtirok har kvinnor och flickor med funktionsnedsättning lärt sig hur man skyddar sig mot utnyttjande och fattar beslut i enlighet med sina egna rättigheter, till exempel i val av partner och familjeplanering.

I Afghanistan har Befolkningsförbundet och dess partner lyckats inkludera kvinnor och flickor med funktionsnedsättning i landets SRHR-strategi. Även genomförandet av strategin har inletts trots att talibanerna kommit till makten.

UNFPA:s resultat 2019–2021

FN:s befolkningsfond UNFPA främjar förverkligandet av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för alla människor i världen. Under åren 2019–2021 beviljade Finland cirka 86 miljoner euro i basfinansiering åt UNFPA. Detta motsvarade cirka åtta procent av UNFPA:s basfinansiering. Med denna andel var Finland den femte största av basfinansiärerna 2020–2021.

16,9 miljoner

farliga aborter har förebyggts

57,8 miljoner

oplancerade graviditeter har förebyggts

22 miljoner

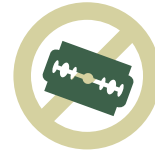
unga har fått tillgång till tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa

160 000

dödsfall bland mödrar har förebyggts

528 000

kvinnor och flickor har fått tillgång till tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa

351 000

flickor har räddats från könsstympning

Finlands breda syn på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter omfattar

- sexualfostran
- ungdomsvänliga hälsovårdstjänster
- preventivmedel
- rådgivningstjänster
- mödraskapshälsa
- rätt till tryggt sex
- möjlighet till trygg abort
- motstånd mot våld mot kvinnor och flickor, såsom könsstympning, barnäktenskap och annan skadlig praxis

Mot könsrelaterat våld

Finland har tillsammans med sina partner ökat stödet för förebyggande av våld och blivit en erkänd förespråkare för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Finlands arbete mot könsrelaterat våld fokuserar särskilt på bräckliga områden där tillgången till stödtjänster försvåras på grund av kris, konflikt eller en icke-fungerande förvaltning. Till exempel i Myanmar säkerställde UNFPA, som stöds av Finland, under åren 2019–2020 verksamheten vid 62 skyddshem och tillgången till stödtjänster för 231 000 kvinnor och flickor som utsatts för våld. UN Women har gjort det möjligt att fortsätta tjänsterna i Afghanistan och Ukraina, medan arbetet mot våld i de civilsamhällesorganisationer som Finland stöder har koncentrerats till exempel till Kenya, Somalia och Somaliland.

Under coronapandemin framhövdes betydelsen av arbetet mot våld på gräsrot-nivå ytterligare. Civilsamhällesorganisationerna reagerade snabbt mot det ökade våldet i nära relationer, stärkte stödet till hjälpande telefoner och skyddshus samt effektiviserade förebyggandet av våld.

Det har uppskattats att ytterligare två miljoner flickor kan bli föremål för könsstymning under det kommande decenniet i och med coronapandemin. Stymning uttrycker djupt rotade samhälleliga maktstrukturer som upprätthåller ojämställdhet. För att avveckla strukturerna behövs långsiktigt, samhällsbaserat arbete, där män och pojkar spelar en viktig roll.

Med Finlands stöd har bland annat över 60 000 personer, av vilka cirka en tredjedel är män och pojkar, fått information om de skadliga effekterna av könsstymning och över 15 000 kvinnor och flickor har fått tillgång till förebyggande

tjänster samt tjänster för offer för könsstymning⁷. Genom civilsamhällesorganisationernas arbete har övergångsriter som respekterar kvinnors och flickors rättigheter ökat. I Somalia siktar UNFPA:s arbete på att ändra lagar och tankesätt: I Puntland är stymning förbjuden i lag, och religiösa ledare har arbetat för att avskaffa praxisen.

Finland är känt för sitt arbete för personer med funktionsnedsättning

Finland har blivit en globalt betydande främjare av rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Som ordförande för mötet för parterna i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2022 stödde Finland organisationerna för personer med funktionsnedsättnings deltagande i beslutsfattandet.

FN:s partnerskapsfond för personer med funktionsnedsättning har med stöd av Finland stärkt verkställandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i utvecklingsländerna till exempel genom att göra sammanlagt 130 lagar och riktlinjer förenliga med konventionen. Organisationerna för personer med funktionsnedsättnings deltagande i utvecklingen av lagstiftningen har ökat betydligt i och med projekten.

Finland har stärkt kompetensen hos organisationerna för personer med funktionsnedsättning i utvecklingsländerna och möjligheterna att främja rättigheterna

i sina egna länder. Med stöd av Finland har International Disability Alliance utbildat sammanlagt 866 funktionsnedsättningsaktivister, av vilka 52 procent var kvinnor. Genom utvecklingssamarbetet mellan finländska civilsamhällesorganisationer, såsom Samverkan inom funktionsnedsättning, Finska Missionssällskapet och Fida, har man främjat delaktigheten och tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning samt teckenspråkets ställning. I 65 procent av projekten som finansieras av Abilis-stiftelsen har nätverken av organisationer för personer med funktionsnedsättning på gräsrotsnivå och organisationernas deltagande i beslutsfattandet stärkts.

NYTT INITIATIV

Generation Equality samlar aktörer som arbetar för jämställdhet

Generation Equality är världens största och viktigaste kampanj för att främja jämställdhet. Finland har deltagit i uppbyggandet av kampanjen sedan 2021. Finland leder aktionsgruppen Teknologi och innovationer för jämställdhet, vars huvudsakliga mål, som föreslagits av Finland, är förebyggande och avlägsnande av könsbundet nätvåld. Finland har också ingått finansiella åtaganden för Generation Equality, vilkas totala värde uppgår till cirka 150 miljoner euro.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning godkändes i Kirgizistan

Organisationen Ravenstvo för kvinnor med funktionsnedsättning uppnådde sitt mål 2019 när Kirgizistan ratificerade FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som förpliktar de undertecknande länderna att trygga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Bakgrunden till framgången var det samarbete mellan finländska och centralasiatiska funktionsnedsättningsaktivister som inleddes redan på 1990-talet, genom vilket man byggde upp ett nätverk av organisationer för kvinnor med funktionsnedsättning på gräsrotsnivå och stärkte deras kompetens bland annat i SRHR-frågor. Samverkan inom funktionsnedsättning, Tröskeln rf och Abilis-stiftelsens långvariga samarbetspartner Ravenstvo ledde det långsiktiga och systematiska påverkansarbetet inom den lokala funktionsnedsättningsrörelsen för att främja tillgängligheten och genomföra konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i landet.

UN Women resultat 2018–2021

FN:s jämställdhetsorganisation UN Women främjar jämställdhet och stärker kvinnors och flickors mänskliga rättigheter och ställning globalt. Under åren 2019–2021 beviljade Finland cirka 48 miljoner euro i basfinansiering åt UN Women. Detta motsvarade cirka tio procent av UN Womens basfinansiering. Med denna andel var Finland störst av basfinansiärerna 2020–2021.

56

länder utvecklade och verkställde nationella jämställdhetsplaner

22

nya länder antog eller stärkte lagstiftningen mot våld mot kvinnor

65

I 65 länder stärktes den jämställdhetsmedvetna budgeteringen

69

I 69 länder förbättrades tillgången till stödtjänster för personer som upplevt könsrelaterat våld. I länderna bor 2,7 miljarder flickor.

39

nationella jämställdhetsmedvetna utvecklingsplaner antagits

20

länder utarbetade den nationella handlingsplanen Kvinnor, fred och säkerhet

44

I 44 länder stärktes lagstiftningen och riktlinjerna för kvinnors ekonomiska egenmakt. I länderna bor 1,6 miljarder kvinnor och flickor.

Över **35 000** kvinnor som vill bli kvinnliga ledare och kandidater i val stärkte sina kampanj- och andra färdigheter

Finlands påverkansarbete har gett resultat

Finland leder EU:s arbete för ändring av könsnormer och -strukturer tillsammans med EU-kommissionen. Som ett resultat av Finlands påverkansarbete blev detta så kallade transformativa perspektiv en central del av EU:s jämställdhetsplan för 2021–2025. Finland är också en föregångare i arbetet på landsnivå. Till exempel i Nepal har man tillsammans med UN Women inlett arbete för att omvandla ojämställda samhällsstrukturer och agerat mot könsrelaterat våld med hjälp av berättande.

Utbildning

Den globala situationen

Man går mer i skola, men man lär sig inte tillräckliga grundläggande färdigheter

I dag går redan 91 procent av barnen i skolåldern i lågstadiet 72 procent av barnen och ungdomarna avslutar den grundläggande utbildningen och ungefär hälften får också utbildning på andra stadiet. **Andelen barn och unga som inte går i skolan ①** har halverats under åren 2000-2020, men de är fortfarande över 244 miljoner. Jämställdheten har stärkts inom utbildningen. Andelen flickor som går i skola har ökat särskilt kraftigt i Central- och Sydasiens länder. Två tredjedelar av världens länder har uppnått jämställdhet när det gäller tillträde till lågstadiet, men endast vartannat land när det gäller högstadiet och vart fjärde land när det gäller gymnasieutbildning.

Funktionshindrade barns rätt till utbildning förverkligas fortfarande dåligt. I de fattigaste länderna har tre barn av tio med funktionsnedsättning inte gått i skola alls och varannan elev avbryter sin skolgång redan i lågstadiet. Utvecklingen av inkluderande utbildning, dvs. **utbildning som är öppen för alla och är jämlik ②**, har tagits med som ett centralt mål i allt fler länders utbildningsreformer. Samtidigt har man också stärkt möjligheterna att lära sig läsa på sitt eget modersmål och delta i förskoleundervisning.

I de fattigaste länderna lär man sig inte tillräckliga grundläggande färdigheter i skolan. I Afrika

söder om Sahara förstår 89 procent av tioåringarna inte eller kan inte läsa en enkel skriven mening. Denna så kallade inlärningsfattigdom går hand i hand med undervisningens kvalitet. **Det behövs fler kunniga och utbildade lärare. ③** I Afrika söder om Sahara har andelen utbildade lärare minskat från 84 procent till 69 procent mellan 2000 och 2019.

Trots utmaningarna med undervisningens kvalitet har andelen läskunniga människor ökat: I södra Asien var endast 59 procent av ungdomarna läskunniga 1990, men andelen hade redan ökat till 90 procent fram till 2020.

Utbildningen ger dock inte nödvändigtvis tillräcklig **yrkeskompetens som behövs i arbetslivet. ④** I låginkomstländer deltar endast drygt en procent av 15-24-åringarna i yrkesutbildning. I Europa är motsvarande andel 18 procent.

Coronapandemin har fördjupat inlärningskrisen och förvärrat ojämlikheten i utbildningen. Under de senaste två åren har 147 miljoner barn gått miste om studier som motsvarar ett helt skolår. Man har uppskattat att 24 miljoner barn kan falla bort från utbildningen. Globalt sett har inlärningsfattigdomen ökat från 57 procent till 70 procent i låg- och medelinkomstländer. Samtidigt har finansieringsunderskottet för utbildningen ökat när de disponibla medlen för de offentliga utgifterna har minskat.

1

Finland försvarar rätten till utbildning

Finland arbetar för en högklassig grundutbildning och utbildning på andra stadiet för alla. Finland stöder projekt som förbättrar möjligheterna till skolgång för flickor och barn med funktionsnedsättning. Finland stöder också utbildning som en del av den humanitära hjälpen.

3

Finland stärker lärarnas kompetens och undervisningens kvalitet

Finland stöder lärarnas utbildning och stärkande av deras yrkesställning. Med Finlands stöd stärks skolornas och undervisningsmyndigheternas kapacitet att ordna högklassig grundutbildning och utbildning på andra stadiet samt yrkesutbildning.

2

Finland förbättrar skolsystemens inklusivitet

Finland stärker skolsystemen i utvecklingsländerna genom att stödja partnerländernas utbildningsprogram i koordination med andra länder. Finland stöder förskoleundervisning och undervisning på modersmålet, ett inkluderande skolsystem och strukturella reformer som stärker jämställdheten.

4

Finland stöder möjligheterna till yrkesutbildning

Finland stöder tillgången till yrkesutbildning för personer med funktionsnedsättning, särskilt kvinnor och flickor. Finland stöder stärkandet av livsfärdigheterna hos de mest utsatta ungdomarna samt läskunnigheten hos unga och vuxna.

Kompetenta lärare och fungerande skolsystem

Finland är med och löser inlärningskrisen.
Lärarna spelar en nyckelroll – med stöd
av Finland har deras kompetens stärkts.

Finland deltar aktivt i internationellt samarbete för att lösa inlärningskrisen och stöder partnerländerna i de strukturella reformerna inom utbildningssektorn. Ett långsiktigt stärkande av skolsystemen har ökat deltagandet i utbildning på grund- och andra stadiet och andelen elever som avslutat sin skolgång i Finlands partnerländer.

I Etiopien har man skapat kvalitetsstandarder för skolorna och varje skola har en egen skolspecifik utvecklingsplan för att förbättra undervisningens kvalitet och inlärningsmiljöerna. I Moçambique har allt fler barn möjlighet att lära sig läsa på sitt eget modersmål. I Palestina är den offentliga förskoleundervisningen i och med reformen av utbildningssystemet tillgänglig för allt fler barn, det finns en större efterfrågan på yrkesutbildning och utbildningen motsvarar bättre arbetslivets behov. I Nepal har man utvecklat ett nationellt utvärderingssystem för lärande och stött reformen av läroplanen.

Att utveckla lärarnas kompetens och motivation är den viktigaste enskilda faktorn som påverkar inlärningsresultaten. I de utbildningsreformer som Finland stöder i Afghanistan, Etiopien, Moçambique, Myanmar, Nepal, Palestina och Ukraina har man bland annat stärkt lärarnas ställning, ökat antalet kvinnliga lärare och rektorer samt utvecklat fortbildningen och stödet för lärare.

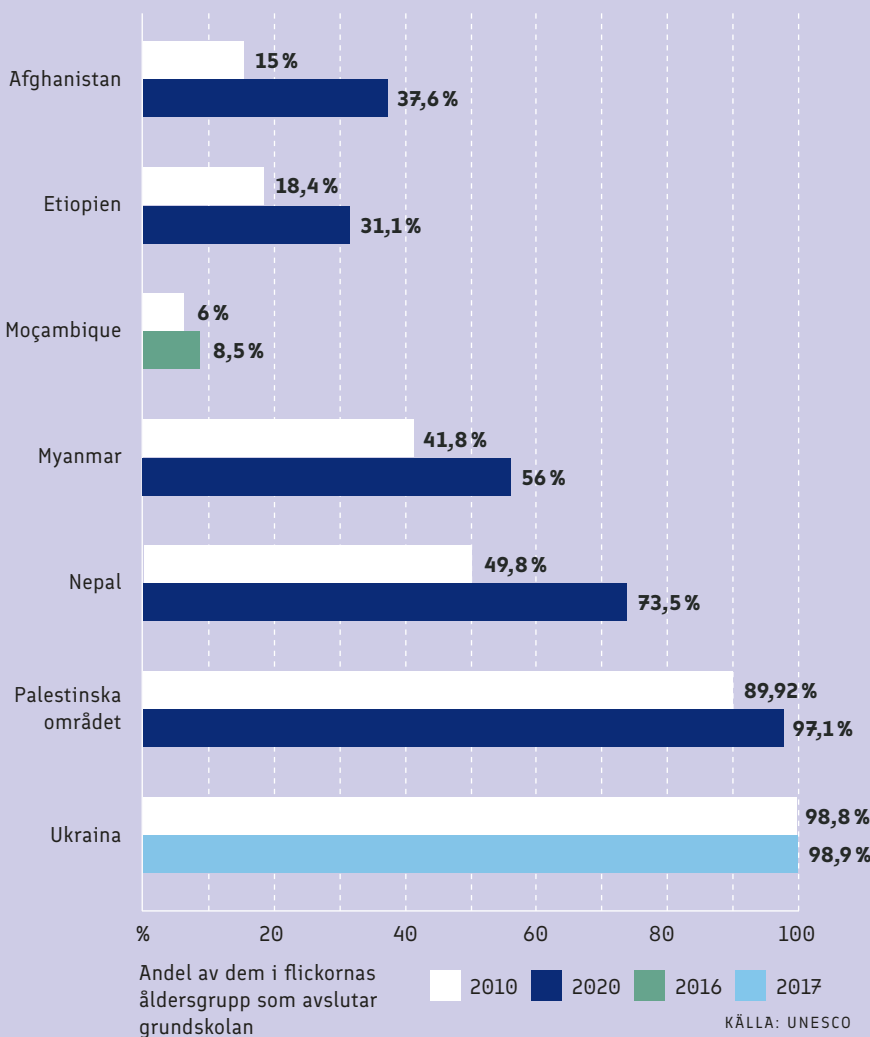
Med finländskt stöd har strukturerna för lärarutbildningen inom den grundläggande utbildningen och andra stadiet förbättrats i Moçambique och Myanmar, liksom innehållet i och täckningen av läroplanerna för lärarutbildningen. Med stöd av de finländska högskolorna har lärarutbildarnas pedagogiska kompetens samt utbildningens forskningsbaserade och praktiska inriktning stärkts.

Kvaliteten på lärarutbildningen förbättras också med stöd från den privata sektorn. Finnfunds investering i den sydafrikanska skolkedjan Sparks har stärkt lärarnas pedagogiska kompetens och undervisningsmetoder i 20 skolor.

Under 2019–2021 skickades 92 finländska lärare via Kyrkans Utlandshjälpsprogram Lärare utan gränser till Bangladesh, Kambodja, Kenya, Myanmar, Palestina, Somalia och Uganda för att arbeta som mentorer för sina kollegor. I de finländska civilsamhällesorganisationernas program har man förbättrat inlärningsförhållandena samt stärkt lärarnas och rektorernas kompetens för att skolorna ska tillägna sig mer elevorienterad praxis. Genom organisationernas arbete har man bland annat stött inkluderande undervisning samt fostran i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, hälsokunskap, företagande och mänskliga rättigheter.

Coronapandemin stängde skolorna och därför har det också varit nödvändigt att anpassa Finlands samarbete genom att stärka lärarnas färdigheter i distansundervisning och teknologi. Digitalt lärande har öppnat nya möjligheter bland annat för att utveckla lärarutbildningen och utvidga dess omfattning, när lärarna också kan nås via distansförbindelse.

FLICKOR SLUTFÖR ALLT OFTARE GRUNDSKOLAN I FINLANDS PARTNERLÄNDER⁸

Utbildningsmålet för hållbar utveckling är att alla flickor och pojkar före 2030 ska genomföra en avgiftsfri, jämlik och högklassig grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet. Antalet personer som avslutat skolestadiet indikerar såväl tillgängligheten som deltagandet och kvaliteten. Finland följer särskilt upp andelen flickor som gått ut låg- och högstadiet inom den grundläggande utbildningen.

Inkluderande utbildning

Med inklusiv utbildning avses ett skolsystem som är öppet för alla och som är jämlikt. Barn och unga med funktionsnedsättning diskrimineras inte och alla har rätt att gå i närskola. De inklusiva skolorna är tillgängliga och säkra. Hindren för deltagande har undanröjts och allas lärande stöds.

Finlands stöd har stärkt lärarnas kompetens

- I finländska civilsamhällesorganisationers och högskolors projekt åren 2019–2021 har **25 400** lärare utbildats, varav hälften var kvinnor⁹.
- Åren 2019–2021 har **160 800** lärare eller rektorer fått fortbildning med bilateralt stöd och multilateral specialfinansiering från Finland¹⁰.
- Med stöd från fonderna Global Partnership for Education and Education Cannot Wait fick **920 000** lärare stöd och utbildning för att ordna distansundervisning 2020–2021
- Med stöd från Världsbanken åren 2018–2020 har **6,25 miljoner** lärare anstälts eller utbildats, varav över hälften var kvinnor. Finland stöder Världsbanken i utvecklingen av lärarnas fortbildningsmaterial.

Finlands stöd har förbättrat utbildningens kvalitet och stärkt skolsystemen:

- Finland har stött reformen av skolsystemen i **28** partnerländer¹¹
- De av Finland understödda sektorprogrammen för undervisning har stärkt utvecklingsarbetet i **120 700** skolor för att förbättra undervisningens kvalitet¹²
- I de civilsamhällesorganisationernas och den privata sektorns projekt har kapaciteten stärkts i **1 600** skolor och läroanstalter¹³
- Med stöd av Finland har kvaliteten på lärarutbildningen förbättrats vid **140** lärarutbildningsinstitutioner och högskolor¹⁴.

Utbildning för de mest utsatta

Med stöd av Finland går allt fler flickor och personer med funktionsnedsättning i skolan. Finland har också förbättrat skolornas sanitet, skolbespisning och undervisning i krissituationer.

Aven om allt fler barn går i skolan är det nödvändigt att stärka tillgången till högklassig utbildning särskilt för flickor och barn med funktionsnedsättning. Andelen flickor som går i skola är fortfarande mindre än andelen pojkar, och endast en liten del av personerna med funktionsnedsättning får utbildning.

Med stöd från Finland har flickornas möjligheter att delta i utbildning på andra stadiet förbättrats.

Till exempel i Nepal har man byggt och renoverat toaletter och vattenpunkter i skolorna samt startat flickklubbar som stöder skolgången. Flickorna har också fått lära sig att tillverka mensskydd så att skolgången inte avbryts på grund av menstruation.

Med finländskt stöd har skolsystemens inkluderande karaktär stärkts och hindren att delta för barn med funktionsnedsättning har undanröjts. I projekten har man utbildat ansvarspersoner såsom föräldrar, lärare och rektorer. På så sätt har man stärkt positiva attityder till inklusion och skolornas beredskap att ta emot olika slags elever. I Etiopien har 625 skolor utvidgats till resurscenter för inkluderande undervisning, och antalet barn med funktionsnedsättning har ökat i de skolor som omfattas av centren.

Finland har också stött utvecklingen av skolbespisningen. Skolbespisningen stöder inlärningen och fungerar särskilt för de fattigaste familjerna som ett viktigt

incitament att skicka barnet till skolan.

I flera av Finlands partnerländer har plötsliga kriser och långvariga konflikt- och krissituationer påverkat skolgången. De undervisningsprojekt som Finland stödde i konflikt- och krissituationer 2019–2021 nådde nästan 1,1 miljoner barn och unga, varav 48 procent var flickor¹⁵.

I Myanmar riktas stödet till etniska områden för att stärka rätten för barn och ungdomar från etniska minoriteter att gå i skola på sitt eget modersmål. I Libanon har man stött möjligheterna till lärande för Syriens flyktingbarn och -ungdomar som står utanför skolsystemet. Dessutom har man stött libanesiska barn i utsatt ställning och barn som hoppat av skolan att få tillgång till utbildning. I Sydsudan, Uganda och Etiopien har finländska organisationer stött flyktingarnas yrkesutbildning och vuxenutbildning. I Palestina utfördes bland annat med stöd av Finland och andra finansierare restaureringsarbeten i 30 skolor som skadades i Gazakriget 2021.

Utbildning är en mänsklig rättighet. Finland bidrar som en del av det internationella samfundet till att rätten till utbildning förverkligas på ett jämlikt sätt för alla. Finland har tagit ställning till skyddet av undervisningen i konflikt- och krissituationer samt till exempel till flickors rätt att gå i skola i Afghanistan.

När coronapandemin stängde skolorna erbjöd de globala utbildningsfonderna

Education Cannot Wait och Global Partnership for Education, som Finland stödde, stöd för att ordna distansundervisning och öppna skolorna igen på ett säkert sätt i 74 länder. Tillgängliga siffror från några länder visar att elevantalet har minskat efter pandemin. Inom utvecklingssamarbetet arbetar man nu för att förändringen inte ska bli bestående.

Pandemin har visat att det är nödvändigt att stärka skolsystemens kriställighet. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att till exempel den läskunnighet som man lärt sig i skolan är ett utvecklingsresultat som bevaras även om förhållandena förändras.

NYTT INITIATIV

Finländsk expertis stöder lösningar på inlärningskrisen

Kompetenscentret för utvecklingssamarbete inom undervisningssektorn FinCEED, som inledde sin verksamhet vid Utbildningsstyrelsen 2021, stärker den finländska expertisen inom utbildning och utveckling. Centret utbildar och rekryterar till uppgifter inom undervisningssektorn bland annat i partnerländer. Centrets verksamhet ökar Finlands genomslagskraft och synlighet när det gäller att lösa globala utmaningar inom utbildningen samt stärker samarbetet mellan aktörerna inom branschen.

MED FINLANDS STÖD HAR TILLGÅNGEN TILL HÖGKLASSIG UTBILDNING FÖRBÄTTRATS, SÄRSKILT FÖR FLICKOR OCH PERSONER I DEN SVAGASTE STÄLLNINGEN

SAMARBETE MED ICKE-STATLIGA ORGANISATIONER 2019–2021:

Utbildning i yrkes- och livsfärdigheter för

6 000

personer med funktionsnedsättning, varav 56 procent var kvinnor och flickor.¹⁶

Förskoleundervisning och grundläggande utbildning för

780 000

barn och unga, av dem 1 800 barn med funktionsnedsättning och 48 procent flickor.¹⁷

Undervisning i yrkesfärdigheter, läskunnighet, företagarfärdigheter och livsfärdigheter för

135 000

unga och vuxna, varav 58 procent var kvinnor och flickor.¹⁸

FINNFUNDS INVESTERING

Skolkedjan Sparks

12 000

elever fick stöd i årskurserna 1–9 i Sydafrika. 56 procent av dem är flickor.

DE SEKTORPROGRAM SOM FINLAND STÖDDE OCH DET BILATERALA STÖDET NÄDDE

före coronaepidemin cirka

63 miljoner

förskoleelever, grundskoleelever och elever på andra stadiet, av vilka över 600 000 var barn och unga med funktionsnedsättning.¹⁹

CORONASTÖD FÖR FONDERNA GLOBAL PARTNERSHIP FOR EDUCATION OCH EDUCATION CANNOT WAIT 2020

100 miljoner

elever kunde fortsätta sina studier under pandemin. 48 procent av dem var flickor.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Läsfärdigheten stärks på det egna modersmålet

Allt fler barn får undervisning på sitt eget modersmål. År 2019 kom 1 017 nya skolor i Moçambique att omfattas av tvåspråkig undervisning med hjälp av det sektorprogram som Finland stödde. Nu ordnas tvåspråkig undervisning i nästan 3 000 skolor för cirka 500 000 elever i årskurs 1–7.

Även finländska organisationers projekt stöder undervisning på modersmålet för barn som hör till etniska och språkliga minoriteter. I Wycliffe Bibelöversättares projekt utvecklade man material på modersmålet på språken pokomo, orma, digo och duruma i Kenya. I projektet utbildades 42 lärare för att undervisa i dessa språk, och cirka 3 400 barn fick möjlighet att få undervisning på sitt eget modersmål.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Finlands påverkansarbete har stärkt den inkluderande utbildningen i Världsbankens undervisningsprogram

Finland och dess utskickade experter har redan länge arbetat på Världsbanken för att främja inkluderande utbildning. År 2018 förband sig Världsbanken vid det internationella toppmötet för personer med funktionsnedsättning att alla dess undervisningsprogram beaktar personer med funktionsnedsättning före 2025. Inkluderande utbildning har blivit en central del av Världsbankens utbildningspolitiska utbud för att svara på inlärningskrisen.

Utbildningssektorprogrammen påverkar jämlik utbildning

Ställningen i donorgruppen för Nepals utbildningssektorprogram ger Finland direkt kontakt med landets undervisningsministerium. Målet för Finlands påverkansarbete är att förbättra flickornas skolgångsmöjligheter och öka antalet kvinnliga lärare. Trots att strukturerna förändras långsamt har antalet kvinnliga lärare inom utbildningen på andra stadiet ökat med nästan 24 procent under de senaste fem åren.

Ekonomi och arbete

Den globala situationen

Hållbar affärsverksamhet och innovationer ger fart åt utvecklingen

Ekonomierna i utvecklingsländerna växte kraftigt i slutet av det senaste decenniet, men coronapandemin orsakade en betydande nedgång i synnerhet i de minst utvecklade länderna. Även om ekonomierna förutspås återgå till tillväxt ganska snart, har pandemin fördjupat arbetslösheten, fattigdomen och ojämlikheten i utvecklingsländerna.

I utvecklingsländerna finns ett enormt behov av människovärdiga arbetsplatser och utkomst. Till exempel i Afrika ökar befolkningen i arbetsför ålder med cirka 20 miljoner per år, och det är en stor utmaning att få en tillräcklig utkomst. Det uppstår inte tillräckligt med nya arbetstillfällen och det finns över huvud taget brister i kvaliteten på arbetsplatserna.

Pandemin har prövat förverkligandet av i synnerhet kvinnornas, de ungas och de allra fattigaste personernas rätt till människovärdigt arbete och försörjning. ❶ Kvinnor, ungdomar och till exempel migranter sysselsätts ofta inom den inofficiella sektorn och i branscher som särskilt har drabbats av den ekonomiska krisen till följd av pandemin. Det uppskattas att det fortfarande finns 13 miljoner färre kvinnor på arbetsmarknaden i utvecklingsländerna än före pandemin. De ungas möjligheter att utbilda sig och få arbete har försvårats ytterligare.

Pandemin har prövat ekonomiernas bärkraft och hållbarhet, den internationella handeln, den offentliga ekonomins hållbarhet samt den privata sektorn i utvecklingsländerna. Återhämtningen förutsätter långsiktiga satsningar på industrialisering, diversifiering av ekonomin samt stärkande av den privata sektorns ansvarsfullhet och innovationsverksamhet. ❷ Återhämtningsåtgärderna fokuserar också på frågor om digital, grön och rättvis övergång.

Det internationella samfundet, regionala aktörer och regeringar ❸ spelar tillsammans med den privata sektorn en nyckelroll när strukturella förändringar i ekonomierna förs framåt. De främjar ansvarsfull affärsverksamhet, regional integration samt handel och innovationer i enlighet med hållbar utveckling.

Allt fler konsumenter, finansiärer och affärspartner kräver att företagen agerar i enlighet med mänskliga rättigheter, miljöansvar ❹ och god förvaltning i hela världen. Staternas engagemang för FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter har varit ojämnt globalt. Av utvecklingsländerna har emellertid Thailand, Kenya, Uganda och Pakistan under uppföljningsperioden offentliggjort sina handlingsplaner för att främja dessa principer.

1

Finland stöder ett människovärdigt arbete

Finland stärker möjligheterna till människovärdigt arbete, näring och utkomst för de mest utsatta människorna. Med stödet ökar man arbetstagarnas kunskap om arbetslivsrättigheter, förbättrar arbetsplatsernas kvalitet samt skapar arbete och utkomst.

3

Finland påverkar det internationella samfundets riktlinjer

Finland driver en konsekvent global handels-, investerings- och skattepolitik, främjar förverkligandet av normerna för internationell ansvarsfull företagsverksamhet samt stöder multilaterala aktörer som skapar innovationer som särskilt gynnar kvinnor och unga.

2

Finland främjar företagens ansvarsfullhet och innovationsverksamhet

Finland stöder tillgången till stöd- och finansieringstjänster för affärsverksamhet för mikroföretag samt små och medelstora företag i utvecklingsländerna, erbjuder företagen utbildning i samhällsansvar samt främjar utvecklingsländernas beredskap att skapa innovationer också tillsammans med finländska aktörer.

4

Finland förbättrar affärsverksamhetsmiljön i utvecklingsländerna

Finland förbättrar företagens verksamhetsmiljö, stöder ekonomisk integration, stärker regeringarna i utvecklingsländerna att agera i enlighet med reglerna för internationell handel samt främjar ny know-how, teknologi och innovationer i enlighet med hållbar utveckling.

Företag och arbetsplatser i utvecklingsländer

Affärsverksamhet och människovärdiga arbetsplatser som uppkommit med Finlands stöd skapar en hållbar ekonomisk utveckling och stabila samhällen.

Den privata sektorn i utvecklingsländerna spelar en nyckelroll i skapandet av nya arbetsplatser, näringar och utkomst samt i utvecklingen av produkter och tjänster som riktar sig till fattiga människors behov. En stark, ansvarsfull och innovativ privat sektor stöder en hållbar ekonomisk utveckling och stabilitet i samhället.

Med Finlands stöd har man skapat arbetsplatser inom den privata sektorn särskilt för kvinnor och unga samt förbättrat arbetsplatsernas kvalitet så att de är människovärdiga och mer produktiva än tidigare. Genom stöd till det civila samhället har man till exempel stärkt kvinnors arbetslivsrättigheter och ledarskap på arbetsplatserna, främjat arbetshälsan och arbets säkerheten, säkerställt moderskapsledigheter samt förebyggt våld och trakasserier på arbetsplatserna. Dessa resultat har för sin del bidragit till att minska hindren för kvinnors sysselsättning i utvecklingsländerna.

Finland har stött den privata sektorns verksamhetsmiljö i utvecklingsländerna samt utvidgat och stärkt servicen till den

privata sektorn. Kvinnornas roll i ekonomin har främjats bland annat genom att stödja mikroföretag samt små och medelstora företag som ägs av kvinnor så att de får tillgång till stödtjänster för affärsverksamheten, såsom finansiering, utbildning och nätverk. Dessutom har man genom FinnFunds verksamhet och finansinvesteringar strävat efter att rikta investeringar särskilt till företag som ägs eller leds av kvinnor.

Stödformer inom den privata sektorn som finansieras genom utvecklingssamarbete har producerat innovationer, ny know-how, arbetsplatser och investeringar i utvecklingsländer. Innovations-samarbete och affärspartnerskap mellan utvecklingsländer och finländska aktörer har spelat en viktig roll. Investeringarna i hållbar utveckling i utvecklingsländerna har ökat avsevärt genom finansinvesteringar. Vid sidan av Finlands finansiering har man fått extern finansiering för alla dessa.

Finland har också bidragit till den regionala ekonomiska integrationen. Till exempel har Trademark East Africa gjort de regionala handelsförbindelserna i Öst-

afrika smidigare, vilket har minskat handelskostnaderna. De multilaterala handels- och utvecklingsorganisationer som Finland finansierar har stärkt såväl den nationella som den globala affärsverksamhetsmiljön i utvecklingsländerna, det handelspolitiska kunnandet och en hållbar industriell utveckling. Under åren 2019–2021 uppkom som ett resultat av stödet till FN:s industrialiseringsorganisation UNIDO 121 lagförslag eller politiska förslag som förbättrar affärsmiljön eller den ekonomiska integrationen²⁰.

Finlands åtgärder för att stärka ekonomin, skapa arbetsplatser och förbättra utkomsten i utvecklingsländerna evaluerades 2021. I den oberoende utvärderingen konstaterades att verksamheten i regel har varit ändamålsenlig och haft goda resultat. Som utvecklingsområden identifierades bland annat ledningen av helheten, fyllandet av luckorna i företagsstöden och mer kontrollerat stöd till partnerländer som övergår till kommersiellt samarbete. Utrikesministeriet har vidtagit åtgärder bland annat för att utarbeta riktlinjer för den privata sektorn och för att förbättra samarbetet.

ARBETSPLATSER MED FINLANDS STÖD²¹

Antalet heltidsarbetsplatser (eller motsvarande arbetsplatser) som stötts eller skapats.

1 020 600

Multilateralt samarbete²²

847 300

Utvecklingsbanker²³

4 900

Bilateralt samarbete²⁴

425 000
kvinnor 36 %

Finansieringsinstrument
inom den privata sektorn²⁵

84 800

Civilsamhällesorganisationernas
utvecklingsamarbete²⁶

KÄLLA: UM

FÖRETAGSVERSAMHET MED STÖD FRÅN FINLAND

Antalet mikroföretag och små och medelstora företag i utvecklingsländer som utnyttjar tjänster för att utveckla affärsverksamhet, även stödtjänster för innovationsverksamhet, och ansvarsfull affärspraxis samt finansiering som stöder förbättring eller tillväxt av affärsverksamheten.

2 300 900

Multilateralt samarbete²⁷

2 603 900

Utvecklingsbanker²⁸

1 400
kvinnor 43 %

Bilateralt samarbete²⁹

350

Finansieringsinstrument
inom den privata sektorn³⁰

17 000
kvinnor 55 %

Civilsamhällesorganisationernas
utvecklingsamarbete³¹

KÄLLA: UM

EXEMPEL PÅ RESULTAT

ITC stärkte företagsverksamheten bland kvinnor och unga

Det internationella handelscentret ITC som stöds av Finland hjälpte mikroföretag samt små och medelstora företag att skapa och bevara över 56 000 arbetsplatser åren 2019–2021. ITC stöder i synnerhet företagsverksamhet för kvinnor och unga genom att erbjuda utbildning, utveckla värdekedjor och nätverk samt stärka export- och investeringsstöddorganisationernas verksamhet. År 2019 uppskattade ITC att värdet på företagens export och investeringar ökade 11-faldigt med hjälp av dess finansiering.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Ansvarsfull fiskodling och bra arbetsplatser i Zambia

Yalelo i Zambia är en föregångare inom ansvarsfull fiskodling och en av de största fiskodlarna i Afrika. Med hjälp av den finländska utvecklingsfinansiären Finnfund har bolaget kunnat utvidga och utveckla sin verksamhet. Företaget sysselsätter idag över tusen personer på olika håll i Zambia. Bolaget har också förbundit sig att förbättra kvaliteten på arbetsplatserna: Med stöd av Finnfund och med hjälp av det finländska företaget WorkAheads teknologi har bolaget till exempel genomfört enkäter med vilka arbetstagarna har kunnat ge anonym respons och berätta om sina utvecklingsidéer. Samtidigt har man samlat in viktig information om arbetsplatsernas betydelse för arbetstagarnas och deras familjers levnadsstandard.

Innovationer och digitalisering

De digitala lösningar som Finland stöder främjar hållbar utveckling och digital jämlikhet.

Finland har stött utvecklingsländernas egen innovationsverksamhet, vilket har främjat stärkandet och diversifieringen av den ekonomiska basen samt skapandet av nya lösningar som stöder hållbar utveckling.

Finlands bilaterala och regionala innovationsprogram har stärkt innovations- och startup-ekosystemen i partnerländerna. I de projekt som finansierades av Finland uppstod 57 forsknings-, teknologi- och innovationspartnerskap i utvecklingsländerna³². Till exempel har utrikesministeriets och Business Finlands gemensamma program Developing Markets Platform och dess föregångare BEAM främjat uppkomsten av sådana partnerskap.

Finlands stöd har hjälpt multilaterala samarbetspartner att utveckla och förnya sin egen verksamhet. Finland har aktivt stött UNICEF:s och UNFPA:s innovationsarbete, genom vilket digitala tjänster i anslutning till utbildning samt sexuell och reproduktiv hälsa har uppkommit. UNICEF utvidgar som bäst sitt innova-

tionsprogram som främjar barnens rättigheter och har grundat två nya innovationscentrum i Finland som fokuserar på finansiering och lärande. Finlands investering i fonden Ventures, som lyder under den asiatiska utvecklingsbanken, hjälper till att etablera innovativa klimatteknologiska och digitala lösningar som främjar kvinnors ekonomiska deltagande i Sydost- och Sydasiens.

Finland har främjat digital jämlikhet och jämställdhet i globala förhandlingar. Finland har beviljats en synlig ledarroll i verksamhetskoalitionen för teknologi och innovationer inom den globala kampanjen Generation Equality som främjar kvinnors och flickors rättigheter.

Stödet för en hållbar digital övergång syns allt mer inte bara i Finlands utan också i EU:s samarbete med Afrika och andra utvecklingsområden. Finland har påverkat EU:s prioriteringar och utvecklingen av verksamhetssätten och deltar via den nya D4D Hub-plattformen i beredningen av EU-initiativ i Afrika, Asien och Latinamerika.

NYTT INITIATIV

FN:s innovationscentrum i huvudstadsregionen

Finlands mål är att stärka sin ställning som ett internationellt attraktivt centrum för innovationsverksamhet samt främja den finländska kompetensen i FN-arbetet. År 2020 inledde UN Global Pulse Finland, som har en central roll i förnyelsen av FN:s innovationsverksamhet, sin verksamhet i Finland. UN Global Pulse siktar på att utnyttja massdata, artificiell intelligens och prognostisering för en hållbar utveckling. År 2022 inleder också UNICEF:s globala center för innovativt lärande och finansiering sin verksamhet i Finland. Arbetet vid programbyrån S3i för effektiv investering vid FN:s kontor för projektjänster UNOPS inleddes i Helsingfors 2020 (läs mer under punkten "Riskhantering").

Ansvarsutbildning för företag

FN-principerna för mänskliga rättigheter har blivit en starkare del av samarbetet inom den privata sektorn i Finland.

Företagen har en viktig roll i främjandet av FN:s mål för hållbar utveckling. För att uppnå målen är det viktigt att företagen också förebygger och ingriper i de negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna som eventuellt uppstår i deras verksamhet och värdekedjor.

Finland har främjat inkluderingen av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter i finansieringen av finländska investeringar inom den privata sektorn i utvecklingsländerna. År 2019 införde Finnfund riktlinjer för mänskliga rättigheter som styr dess arbete med att identifiera och hantera

risker i anslutning till mänskliga rättigheter.

Med Finlands stöd utbildades över 9 000 företag om människovärdigt arbete och ansvarsfull affärsverksamhet 2019–2021³³. Utbildning erbjöds bland annat av icke-statliga organisationer, Finnpartnership och bilaterala projekt i Zambia och Tanzania.

Nya lösningar som stöd för utvecklingen

Södra Afrikas innovationsstödsprogram (SAIS2), som stöds av Finland, har främjat det regionala innovationssamarbetet inom Södra Afrikas utvecklingsgemenskap SADC. Programmet har omfattat cirka hundra organisationer för innovationsstöd från och utanför SADC, vars gemensamma projekt har koncentrerats till fem partnerländer; Botswana, Sydafrika, Namibia, Tanzania och Zambia.

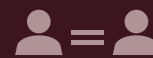
Genom programmet har man

- skapat eller stött över 1 400 arbetsplatser
- producerat tjänster för utveckling av affärsverksamhet för över 3 300 tillväxtföretag eller företagare
- skapat 22 nya FUI-partnerskap mellan företag och utbildnings-/forskningsinstitutioner.
- skapat ett nätverk av innovationshubbar inom SADC; nätverket startades i september 2021 som en självständig aktör under namnet Southern Africa Innovation Collective. Det har nu 23 medlemmar i sju länder.
- främjat partnerskap mellan tillväxtföretag och innovationshubbar i Finland och Södra Afrika genom projekt, utbildningar och besök.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Civilsamhällesorganisationerna främjade ansvarsfull företagsverksamhet

Finländska och internationella civilsamhällesorganisationer är viktiga partner när det gäller att främja ansvarsfull företagsverksamhet. Till exempel förde organisationen Finnwatch en dialog med 15 företag om människorättsproblem som förekom i leveranskedjorna i Thailand. Projektet hade en positiv inverkan på ansvarspraxis i både europeiska och thailändska företag. Civilsamhällesorganisationernas människorättsstiftelse KIOS stöder företagsansvarsprojekt som syftar till att förebygga företagsverksamhetens negativa konsekvenser för miljön och de mänskliga rättigheterna i Uganda och Kenya. År 2020 hjälpte en av KIOS stödd organisation i Kenya till att vinna en rättegång där ett förorenande företag bland annat hade orsakat allvarliga hälsohot mot ett närliggande samfund.

Jämställdhetsmål för finansiering i låne- och investeringsform

Enligt den utvecklingspolitiska investeringsplanen ska jämställdhetsmål kopplas till utvecklingspolitisk finansiering i form av lån och investeringar. Som ett resultat av Finlands påverkansarbete har Ventures-fonden, som lyder under Asiens utvecklingsbank ADB, förbundit sig till att 75 procent av dess investeringar i företag som utvecklar klimat- och miljöteknologi främjar jämställdhetsmålen. År 2021 gjorde fonden sju placeringar och deras mål överskreds rejält.

Demokrati och fred

Den globala situationen

Coronapandemin har försämrat demokratis tillstånd ytterligare

En fungerande demokrati och rättsstat är en förutsättning för en hållbar utveckling. I demokratier är medborgarnas deltagande i det samhälleliga beslutsfattandet tryggt, den ekonomiska utvecklingen stabil och miljöskyddet bredare.

En fungerande demokrati och rättsstat är en förutsättning för en hållbar utveckling. I demokratier är medborgarnas deltagande i det samhälleliga beslutsfattandet tryggt, den ekonomiska utvecklingen stabil och miljöskyddet bredare.

Medborgarna runt om i världen behöver möjlighet att delta och få sin röst hörd. Detta har nyligen återspeglats i de stora demonstrationer för demokrati som har ägt rum i auktoritära länder som Vitryssland, Myanmar och Kuba.

Trots demonstrationerna har den globala demokratiutvecklingen redan länge varit nedåtgående och coronapandemin har försämrat situationen ytterligare. Senast demokratis indikatorer visade lika svaga siffror var 1989. Bara trettio procent av världens befolkning lever i ett demokratiskt land.

Även det civilsamhällets **1** handlingsutrymme har minskat. Nästan två miljarder människor bor i ett land där det civila samhället inte kan fungera fritt.

Det positiva är att kvinnornas politiska deltagande har ökat. Kvinnornas andel av världens riksdagsledamöter fördubblades från 11 procent till 22 procent 1995–2015. I början av 2022 hade siffran stigit till 26 procent.

Utvecklingsländerna har inte tillräckliga resurser för att minska ojämlikheter och utveckla offentliga tjänster och infrastruktur. Deras skattesystem är ofta svaga och majoriteten av arbetskraften och företagen verkar i en inofficiell ekonomi. I låginkomstländer utgör **skatterna 2** bara 13 procent av bruttonationalinkomsten, medan de i höginkomstländer utgör över 23 procent.

År 2021 pågick krig eller väpnade konflikter i 46 länder. I dem dödades omkring 150 000 människor, vilket är 13 procent mer än året innan. **Dagens konflikter 3** är komplexa och mångdimensionella. Antalet konflikter mellan icke-statliga aktörer har mer än fördubblats sedan 2010.

Nästan alla av Finlands centrala samarbetsländer är så kallade bräckliga stater och regioner. Dessa omfattar Etiopien, Somalia, Moçambique, Syrien, Irak, Palestina, Myanmar och Afghanistan. Finlands långvariga partnerland Nepal flyttades bort från kategorin för de allra bräckligaste länderna 2020.

1

Finland stöder det civila samhället

Finland stöder kvinnors och de mest utsatta personernas deltagande i beslutsfattandet samt främjar yttrande-, mötes- och organisationsfriheten. Finland stärker de självständiga medierna och skyddet av människorättsförsvarare.

2

Finland förbättrar de offentliga tjänsterna

Finland stöder en rättvis och effektiv beskattning som finansierar offentliga tjänster. Finland förbättrar partnerländernas förmåga att samla in egen offentlig finansiering.

3

Finland stärker fredsprocesserna

Finland stöder säkerheten och välmåendet bland civila som bor i länder som återhämtar sig från en konflikt samt förbättrar möjligheterna att påverka i frågor som gäller fred och säkerhet bland kvinnor, unga och personer med funktionsnedsättning. Finlands arbete främjar demokrati och rättsstatsprincipen.

Demokrati och rättsstatsutveckling

Finland stärker mångstämmigheten i samhällena:
Med Finlands stöd har kvinnorna och det civila samhället
deltagit allt mer i det samhälleliga beslutsfattandet.

Finland främjar på bred front förverkligandet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatsprincipen som en väsentlig del av utrikespolitiken. Arbetet för dessa teman utförs nationellt, på EU-nivå och internationellt.

I Finlands demokratiarbete har man under de senaste åren betonat kvinnors politiska deltagande samt tryggheten av det civila samhällets arbete och verksamhetsförutsättningar. Genom FN:s jämställdhetsorganisation UN Women har man 2019–2021 stött nästan 24 500 kvinnliga ledare och kandidaters deltagande i det politiska livet.³⁴ I Tanzania har kvinnliga parlamentarer tack vare samarbetet mellan Finland och UN Women vågat ta upp viktiga frågor om jämställdhet i parlamentet.

Med stöd till civilsamhällsarbetet har Finland inte bara stärkt människors möjligheter att delta, utan även Finlands övriga mål, såsom främjandet av jämställdhet och jämlikhet. Många finländska civilsamhällsorganisationer gör ett betydande arbete för att försvara de mänskliga rättigheterna, medborgarsamhällets utrymme och yttrandefriheten. Finland betonar särskilt flerstämigheten hos civilsamhällets organisationerna.

Till exempel stöddes 159 organisationer för personer med funktionsnedsätt-

ning i utvecklingsländerna 2021 via organisationen Samverkan inom funktionsnedsättning, som representerar åtta finländska funktionsnedsättningsorganisationer och stiftelsen Abilis som grundats av personer med funktionsnedsättning. Av dessa var fjorton egna organisationer för kvinnor med funktionsnedsättning och organisationer som främjar jämställdheten för kvinnor/flickor. Med stödet har man främjat funktionsnedsättningsaktivisternas arbete i utvecklingsländerna och deras möjligheter att kräva sina rättigheter. Det politiska deltagandet bland personer med funktionsnedsättning är centralt för att uppnå jämlikhet.

Finland stöder demokratiutvecklingen även genom andra internationella aktörer, såsom Internationella institutet för demokrati och fria val (International IDEA). I Myanmar har Finland tillsammans med International IDEA stärkt olika partiers och organisationers sakkunskap om sambanden mellan grundlagen, fred och maktfördelning. Denna kompetens behövs när makten i sinom tid övergår till den civila förvaltningen.

De senaste åren har stärkandet av rättssystemen och stödet för fria medier fått en mindre roll i Finlands demokratiarbete som helhet. Finland har dock arbetat långsiktigt bland annat i Kirgizistan

och Tadzjikistan, där länderna har lyckats stärka strukturerna i sina nationella rättshjälpssystem samt öka tillgången till och kvaliteten på rättshjälpstjänsterna.

Finlands starka internationella verksamhet för demokrati syntes också under EU-ordförandeskapet 2019, då EU:s råd godkände slutsatserna om demokrati och förnyade sitt åtagande för demokrati. Som en fortsättning på dessa publicerades år 2020 EU:s nya handlingsprogram för att stödja mänskliga rättigheter och demokrati, vilket också betonar rättsstatens roll och det internationella samarbetet.

NYTT INITIATIV

Rättsstatscentrum för sammanaktörerna inom branschen

Rättsstatscentrum, som grundades 2021, samlar toppexpertisen inom branschen, producerar information och stärker Finlands demokrati- och rättsstatssamarbete i utvecklingsländerna. Syftet är att göra den kompetens och erfarenhet i rättsstatsfrågor som finns i Finland tillgänglig för Finlands partnerländer. Eventuella nyttotagare är myndigheter och institutioner, nationella och internationella organisationer samt andra instanser som behöver kompetens inom branschen.

Resultat av demokrati- och rättsstats- arbetet åren 2019–2021

Med stöd från Finland

3 600

civilsamhällesorganisationer i utvecklingsländerna
främjade teman som är viktiga för Finland³⁵

170 000

tjänstemän eller valda personer stärkte sin
kompetens inom offentlig förvaltning³⁶

5 705 000

personer fick rättshjälp, och av dessa var 57 procent kvinnor³⁷

68 000

människorättsförfvarare, journalister och fackföreningsaktivister
kunde fortsätta sitt arbete³⁸

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Finland stöder människorättsförfvarare

Stödet till människorättsförfvarare är en väsentlig del av Finlands människorättsbaserade utrikes- och säkerhetspolitik. Finland agerar och förutsätter att även andra stater agerar i enlighet med internationella människorättsbestämmelser samt skyddar och stöder människorättsförfvararnas verksamhet. Till exempel Världsoorganisationen mot tortyr OMCT, som stöds av Finland, arbetar för att få slut på tortyr och misshandel, för att stödja offren och för att hjälpa dem som försvarar de mänskliga rättigheterna. År 2021 stödde organisationen 869 människorättsförfvarare och 78 människorättsorganisationer i 70 länder. Åren 2019–2021 befriade OMCT och dess partner 280 människorättsförfvarare från godtycklig fångenskap.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Demo Finland stödde dialogen mellan partierna i utvecklingsländerna

En konstruktiv dialog mellan partierna stärker förtroendet och främjar fredlig försoning av konflikter. Partiernas internationella demokratisamarbete Demo Finland har under 2019–2022 stött flerpartidialogen i sina sju partnerländer. I Zambia har partiernas kvinnoorganisationer inrättat diskussions- och samarbetsforum över partigränserna, vilket bland annat har ökat partiernas gemensamma kampanjer för kvinnors politiska deltagande. Demo Finlands program når sammanlagt cirka 1 200–2 000 politiker per år och 2021 deltog representanter från 119 olika partier i verksamheten.

Finlands breda demokratiuppfattning

Finlands arbete för att främja en fredlig och demokratisk samhällsutveckling grundar sig på en bred demokratiuppfattning, där mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen, yttrandefrihet, god förvaltning och utrotning av korruption ses som viktiga av varandra beroende element i demokratin.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Kenyas landskaps- förvaltningar förbättrade sina tjänster

I och med 2010 års nya grundlag skapades ett nytt landskapsbaserat förvaltningssystem i Kenya. Med Finlands stöd har man utvecklat landskapens ekonomiförvaltning och ökat medborgarnas deltagande i planeringen och övervakningen av landskapets verksamhet. Som ett resultat av medborgarnas deltagande har landskapen förbättrat sina vatten-, undervisnings- och hälsovårdstjänster i hela landet. Finlands stöd har kanaliserats via Världsbanken, FN:s utvecklingsorganisation UNDP och civilsamhällesorganisationerna.

FREDSPROCESSER SOM STÖDS AV FINLAND

Under 2019–2021 har Finland stött inkluderande fredsprocesser i 20 länder som lider av våldsamma konflikter. Fredsarbetet har utförts av bland annat de finländska organisationerna Crisis Management Initiative, Kyrkans Utlandshjälp och Finska Missions-sällskapet.⁴⁰

Kvinnor får en starkare roll i fredsprocessen

Utbildning och regionala nätverk som stöds av Finland förbättrar möjligheterna för kvinnliga fredsmäklare att delta i Nordafrika och Mellanöstern. Till exempel i Syrien har Finland främjat kvinnors deltagande i fredsprocessen genom att stödja kvinnodelegationen WAB:s arbete.

Med stöd av förhandlingsutbildningen har WAB lyckats bilda och föra fram gemensamma ståndpunkter.

Med stöd av Finland har man under 2019–2021 röjt

6.78 km²

fritt från minor, vilket motsvarar 970 fotbollsplaner som uppfyller UEFA-standarderna⁴¹.

Fredsbyggande

Finland har stärkt i synnerhet kvinnors och ungas deltagande i fredsprocesser. Ett brett deltagande främjar en varaktigt fred.

Finlands konfliktlösningsarbete sker bilateralt, som en del av Europeiska unionen och genom att stödja FN:s och de regionala organisationernas, såsom Afrikanska unionens, ansträngningar.

I Somalia stöder Finland statens återuppbyggnad efter en utdragen konflikt. Med Finlands stöd har man stärkt samhällsfördraget mellan medborgarna och staten och utarbetat en plan för den nationella försoningsprocessen i Somalia. År 2021 deltog

nästan hundra grupper som utbildats med stöd av Finland i försoningsprocesser och medborgardialog i de lokala samhällena. Bland annat grupper för kvinnor och unga samt traditionella religiösa ledare deltog.

I Myanmar har Finland stött fredsbyggandet för att lösa det över 70 år långa inbördeskriget via biståndsgivarnas gemensamma fredsfond, Finska Missions-sällskapet och CMI. Med Finlands stöd har förtroendet, förhandlingsberedskapen och dialogen mellan parterna stärkts. Den officiella fredsprocessen avstannade till följd av statskuppen 2021, men genom inofficiella förhandlingar har man lyckats lösa spänningarna lokalt utan våld. Kvinnors och ungas deltagande har stötts genom hela

processen. Till exempel år 2021 var 37 procent av dem som deltog i olika förhandlingar som stöddes av fredsfronden kvinnor.

I det palestinska området samarbetar Finland med EU:s kontor för humanitärt bistånd ECHO och tio EU-länder. Finland finansierar ett program som tillgodoser behoven av humanitärt skydd och stärker de palestinska samhällenas utvecklingsförutsättningar i C-området som kontrolleras av Israel. Programmet har gjort det möjligt att förhindra förstörelse av palestinsk infrastruktur och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Nästan 50 000 personer gynnades av programmet 2020.

Det jämställdhetsperspektiv som Finland betonar förverkligas också i samarbete

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Finland hjälper offer för konflikter

Finland har betonat ett bättre beaktande av offrens ställning samt åtgärder mot straffrihet i samband med konflikter. Att ignorera lidanden orsakar orättvisa och kan leda till att en ny konflikt uppstår.

Finland har stött Internationella brottmålsdomstolens offerfond sedan 2004. Under de senaste åren har stödet riktats till att hjälpa offer som utsatts för sexuellt och könsrelaterat våld. År 2020 ordnades 1 105 evenemang med fokus på fredsbyggande i Uganda och Demokratiska republiken Kongo med stöd av offerfonden. I evenemangen deltog sammanlagt nästan 20 000 personer. Syftet med evenemangen var att förhindra att nya våldsamheter skulle uppstå genom att ingripa i de bakomliggande orsakerna.

med internationella organisationer. Med Finlands hjälp stödde FN:s jämställdhetsorganisation UN Women under 2019–2021 26 länder i utarbetandet av det så kallade 1325-handlingsprogrammet. Med hjälp av programmet verkställs FN:s säkerhetsråds resolution om kvinnor, fred och säkerhet med samma nummer.³⁹

Finland har stött Afrikanska unionen sedan 2009 genom att utbilda fredsmäklare samt genom att grunda unionens stödenhet för fredsmäkling och nätverket FemWise-Africa för afrikanska kvinnliga fredsmäklare. Dessutom stöder Finland FN:s rättsstatsteamets arbete för att bekämpa sexuellt våld i väpnade konflikter. Tack vare rättsstatsteamets arbete inkluderades främjandet av ansvarsskyldigheten i fall av konfliktrelaterat sexuellt våld i åtta av FN:s fredsuppdrag.

Rättvis och effektiv beskattning

En utvidgning av skattebasen har medfört extra medel för utveckling av samhället i utvecklingsländerna.

En rättvis och effektiv beskattning hjälper utvecklingsländerna att finansiera sina offentliga tjänster och utgifter, göra utbudet av tjänster mer jämlikt och bekämpa korruption. Till exempel i Tanzania har Finlands skatteförvaltning gett experthjälp till Tanzanias skatteförvaltning. Pilotprojektet som effektiviserade skatterevisionerna ökade huvudstadens skattebas med upp till 15 procent. Dessa tilläggsmedel kan användas för att finansiera hälso- och sjukvård, undervisning och vägbyggande.

Utrikesministeriet publicerade 2021 principerna för skatteansvar i syfte att säkerställa att företag som stöds med utvecklingssamarbetsmedel agerar på ett skatteansvarigt sätt. Utvecklingsfi-

nansiären Finnfund förnyade sin egen skattepolicy redan 2018. Utifrån policyn bedömer Finnfund företagens skatteansvar före finansieringsbeslutet och i finansieringsavtalen inkluderas villkor i anslutning till ansvarsfull beskattning och rapportering.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Ökade skatteintäkter för utvecklingsländer

Initiativet Skatteinspektörer utan gränser (TIWB), som grundats av FN och OECD, har med stöd av Finland stärkt den finansiella basen i utvecklingsländerna och hjälpt till att samla in över 860 miljoner dollar i extra skatteintäkter för att finansiera samhällstjänster i utvecklingsländerna – i synnerhet i Afrika. Skatteinkomstmålet överskreds mångdubbelt.

Antalet registrerade skattebetalare ökade i 12 länder där Världsbanken har skatteprogram. Finland stöder Världsbankens verksamhet.

Klimatförändringen och naturresurserna

Den globala situationen

Klimatförändringen och naturförlusten äventyrar en hållbar utveckling

Effekterna av klimatförändringen, miljöns försämrade tillstånd och förlusten av den biologiska mångfalden känns allt kraftigare och hotar uppnåendet av målen för hållbar utveckling, särskilt i utvecklingsländerna.

De senaste klimat- och miljörapporterna ❶ från vetenskapssamfundet blir allt mer oroande. Även om flera länder har uppdaterat sina klimatmål så att de blir mer ambitiösa, finns det inga konkreta garantier för att de verkställs. Mängden koldioxid i atmosfären fortsätter att öka trots den tillfälliga minskningen av växthusgasutsläppen till följd av coronapandemin.

De extrema väderfenomenen ökar i antal och intensitet ❷ på grund av klimatförändringen. År 2020 var cirka 30 miljoner människor tvungna att lämna sina hem åtminstone tillfälligt på grund av väder- och klimatkatastrofer.

Klimatförändringen har också en betydande inverkan på vattenresurserna och livsmedelstryggheten, som är förutsättningar för all utveckling. Vattentjänsternas globala täckning ❸ ökar långsamt trots befolkningstillväxten. Vatten utgör ofta en grund för

samarbete, men ibland är det också föremål för tvister och ett redskap för krigföring.

Det finns stora regionala skillnader i hur väl livsmedelstryggheten ❹ uppnås: Till exempel har antalet barn som lider av kronisk undernäring minskat överallt utom i Afrika. Nästan alla stater har utarbetat en nationell verksamhetsplan för att göra livsmedelssystemet mer hållbart.

Arealen av de skogar ❺ som anslutits till skyddsområdena och till planerna för hållbart nyttjande har ökat och omfattar nu över hälften av världens skogar. Skyddet av skogsekosystemen är ett av de få mål i den internationella konventionen om biologisk mångfald som redan har uppnåtts. Globalt fortsätter ändå skogarnas försvinnande, men långsammare än tidigare.

Sol- och vindel är redan på många håll de förmånligaste formerna av energiproduktion ❻ och därför har även samfund och företag som ligger utanför stamnätet fått tillgång till eldistribution. Även om miljarder människor fortfarande är tvungna att använda bränslen som är skadliga för miljön och hälsan vid matlagning och uppvärmning, kan även de allt oftare erbjudas rena alternativ.

1

Finland stärker klimat- och miljöåtgärderna

Finland stöder begränsningen av klimatförändringen och anpassningen till den samt miljöskyddet och den cirkulära ekonomin. Finland påskyndar den privata sektorns klimat- och miljölösningar samt främjar övergången till utsläppssnåla, klimathållbara samhällen som upprätthåller den biologiska mångfalden.

2

Finland utvecklar väder- och varningstjänster

Finland stärker väder- och klimattjänsterna samt förvarningssystemen i utvecklingsländerna med hjälp av finländsk sakkunskap och teknologi. Med hjälp av dem kan utvecklingsländerna själva producera högklassiga väder- och varningstjänster.

3

Finland förbättrar tillgången till vatten och toaletter

Finland stöder vattenförsörjningen och saniteten på landsbygden samt hygienbeteendet. Inom fredsfrämjandet påverkar man naturresurskonflikterna på ett föregripande sätt med hjälp av vattendiplomati. I gränsvattensamarbetet sammanförs säkerhets-, vatten-, jordbruks- och energiperspektiven på ett sätt som gynnar parterna.

4

Finland stärker livsmedelssystemen

Finland förbättrar markanvändningsrättigheterna för småbrukarna och ökar möjligheterna att delta i matens värdekedjor. Finlands stöd stärker livsmedelssystemen i utvecklingsländerna, förbättrar livsmedels- och näringstryggheten samt ökar utkomstmöjligheterna.

5

Finland stöder en hållbar skötsel och användning av skogarna

Finlands stöd stärker en hållbar användning av skogarna och upprätthåller den biologiska mångfalden. Finland främjar verkställandet av klimat- och miljöavtalen samt stärker kartläggningen av skogarna och skogsinformationssystemen för att användningen och skyddet av naturresurserna ska bli bättre.

6

Finland främjar användningen av förnybar energi

Finland främjar produktion av förnybar energi till rimliga priser och en koldioxidsnål grön övergång från användning av fossila bränslen. Lokala lösningar som stöds av Finland möjliggör energisjälvförsörjning för samhällena även under undantagsförhållanden.

Klimathållbar och utsläppsnål utveckling

Finländsk teknologi och expertis av toppklass hjälper länder att förbereda sig på klimatförändringens effekter.

Klimatfinansieringen är en del av Finlands globala ansvarstagande och en av förpliktelserna i FN:s klimatavtal. Den internationella klimatfinansieringen stöder en utveckling med låga utsläpp och anpassning till klimatförändringen i utvecklingsländerna.

Största delen av Finlands offentliga internationella klimatfinansiering kanaliseras via utvecklingsbanker, multilaterala organisationer och klimatfonder. Finland har genom sitt direktionsarbete bidragit till att banker och multilaterala aktörer strävar efter målen i Parisavtalet och att deras klimatprojekt även ska främja mänskliga rättigheter, jämställdhet och jämlikhet.

Finansiering i form av lån och investeringar, det vill säga finansinvesteringar, har främjat i synnerhet användningen av förnybar energi, som begränsar klimatförändringen, och energieffektiviteten. Detta har också påskyndat klimatlösningarna inom den privata sektorn. Samarbetet med statliga institutioner och universitet har ökat klimatkompetensen i utvecklingsländerna. Civilsamhällesorganisationerna har bland annat stött bysamhällets klimathållbara odlingsmetoder och diversifieringen av näringarna.

Finland håller på att uppnå den i regeringsprogrammet inskrivna jämlika fördelningen mellan finansiering i form

av donationer för begränsning och anpassning. Andelen anpassningsfinansiering har ökat genom satsningar på multilaterala fonder under den senaste tiden, vilket har förbättrat miljontals människors möjligheter att klara av klimatförändringens skadliga effekter.

Fram till 2020 hade till exempel över 16 miljoner människor gynnats av de anpassningsåtgärder som stöddes av Fonden för de minst utvecklade länderna LDCF. Dessutom gynnar de nya projekt som pågår och som godkännts 2021 över 8 miljoner människor. Tack vare anpassningsfonden AF hade utsattheten för klimatförändringens effekter hos över 10 miljoner människor minskat fram till 2021. De projekt som Gröna klimatfonden GCF godkänt före 2021 kommer i sin tur att förbättra klimathållbarheten hos över 588 miljoner människor.

Finland har en synligare ställning än tidigare i den internationella diskussionen om anpassningsfinansiering. Finland var bland annat med och grundade koalitionen Champions Group on Adaptation Finance, som främjar anpassningsfinansiering. Koalitionen omfattar 11 länder, EU-kommisionen och Afrikanska utvecklingsbanken.

En viktig del av Finlands stöd till utvecklingsländer är att stärka deras väder-, klimat- och varningssystem. Meteorologiska institutet har stärkt kapaciteten hos sammanlagt 48 nationella hydro-

meteorologiska institut eller andra organisationer i 12 länder 2019–2021. De förbättrade väder- och klimattjänsterna samt förvarningssystemen kommer indirekt att gagna över 500 miljoner människor. Finland finansierar också den multilaterala CREWS-fonden, genom vilken man har förbättrat beredskapen hos 60 av de minst utvecklade länderna eller små östater att möta klimatrisker och införa förvarningstjänster.

NYTT INITIATIV

Handlingsprogrammet för klimatpolitiken

Utrikesministeriet utarbetade 2019 ett handlingsprogram för klimatpolitiken som integrerar klimatförändringen i all verksamhet vid utrikesministeriet.

Regeringsprogrammets mål om nationell kolneutralitet fram till 2035 har gett Finland trovärdighet att uppmantra andra länder till ambitiösa mål genom klimatdiplomati. Ett exempel på detta är finansministrarnas klimatkoalition som grundats på Finlands initiativ. Närmare 80 stater har anslutit sig till koalitionen. Finlands beskickningar informerar aktivt om finländska klimatlösningar och finländskt klimatkunnande.

UTSLÄPPSMINSKNINGAR SOM ÅSTADKOMMITS MED STÖD FRÅN FINLAND

Förväntad kumulativ utsläppsminskning (MtCO₂e)

A	Alla projekt	
	GCF 2021:	1 980
	GEF 2021:	1 446
	GEF 2020	1 251
	NDF 2021:	81

B	Pågående projekt	
	AfDB 2019:	385
	GCF 2019:	324

C	Nya projekt	
	ADB Ventures 2021:	1,8
	NDF 2020:	0,145
	NDF 2019:	0,052
	EEP 2020:	0,105
	EEP 2019:	0,16

Faktisk kumulativ utsläpps- minskning (MtCO₂e)

F	Alla projekt	
	EEP 2010-2021:	1,9
	EU 2018-2020:	57,4
	EU 2013-2019:	28,2
	NDF 2021:	70

G	Pågående projekt	
	GCF 2021:	54
	GCF 2019:	48
	IFAD 2021:	59

Förväntad utsläppsminsk- ning per år (MtCO₂e)

D	Alla projekt	
	IFC-Finland 2020:	0,575

E	Pågående projekt	
	EEP 2020:	0,434
	EEP 2019:	0,427
	E5P 2020:	1,1

Faktisk utsläppsminsk- ning per år (MtCO₂e)

H	Pågående projekt	
	ADB Ventures 2021:	0,126
	Finnfund 2020:	0,177
	Finnfund 2019:	0,135
	AfDB 2021:	1,066
	AfDB 2020:	1,636
	AfDB 2019:	0,678
	IDA 2021:	11,6
	IDA 2018-2020:	28,4
	EEP 2021:	0,155
	EU 2020:	0,921
	EU 2019:	0,799

I	Avslutade projekt	
	ADB 2021:	17,807
	ADB 2020:	19,325
	NCF 2021:	0,46
	NCF 2019:	0,055

JÄMFÖRELSEINFORMATION: Finlands växthusgasutsläpp är cirka **50 MtCO₂e** per år.

Organisationerna rapporterar i varierande grad om utsläppsminskningarna. Oftast rapporteras den kumulativa förväntade utsläppsminskningen under projektens hela livscykel. Uppskattningen kan gälla antingen alla projekt oberoende av i vilket skede av genomförandet de är, pågående projekt eller nya projekt som fått ett beslut om finansiering under rapporteringsåret (rapporteringsätt A–C). Ett annat sätt är att granska den uppskattade årliga utsläppsminskningspotentialen (sätt D–E). Å andra sidan kan man också rapportera de faktiska

utsläppsminskningarna kumulativt (sätt F–G) eller per år (sätt H). Ett sätt är dessutom att rapportera den genomsnittliga minskning per år som åstadkommits under avslutade projekts livscykel (metod I). De olika sätten är inte jämförbara sinsemellan och siffrorna kan inte räknas ihop. Dessutom kan organisationernas rapporteringspraxis variera från år till år och de rapporterade siffrorna kan överlappa varandra. Till exempel genomförs projekt som finansieras av GCF av flera organisationer som får direkt finansiering, såsom AfDB, GEF och IFAD.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Väder- och varningstjänster i Vietnam

Vietnam kommer att drabbas särskilt hårt av klimatförändringens skadliga effekter. Finland har stött Vietnam i arbetet med att förnya väderobservations-, prognos- och varningssystemen. I Vietnam har man tagit i bruk finländsk högteknologi, såsom Vaisala väderradar och blixtolokaliseringnät samt väderdatasystemet SmartMet som utvecklats av Meteorologiska institutet. Tack vare modern utrustning och moderna system med omfattande utbildning i anslutning till dessa kan institutionen för hydrometeorologi i Vietnam producera väder- och varningstjänster av hög kvalitet i rätt tid. Man kan nu förbereda sig särskilt på tropiska stormar och störtregn i ett tidigare skede än tidigare.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Gemenskapernas egna varnings- system i Nepal

I Finlands Röda Kors program för utvecklingssamarbete har man främjat gemenskapsbaserad katastrofberedskap och skapat system för tidig varning där invånare och frivilliga förmedlar varningar med olika metoder.

Till exempel i de översvämningskänsliga områdena Morang och Sunsari i östra Nepal bedömdes gemenskapernas risker och behov i samarbete med Röda Korset i Nepal och den hydrometeorologiska institutionen i Nepal. De färdiga, skraddarsydda varningssystemen omfattar nästan 40 000 personer. Systemen varierar till verksamhetsmodellen, men till dem hör i allmänhet en kombination av värdetjänster och gemenskapens egen uppföljning, såsom mätare av vattennivån. På basis av larm från dessa varnar lokala grupper gemenskaperna och myndigheterna.

EKEMPEL PÅ RESULTAT

Markanvändnings- rättigheterna anpassas till den digitala tiden

I Etiopien har över 20 miljoner jordlotter registrerats med en metod som Finland utvecklat 2011–2021. Ett officiellt markanvändningsregister ökar öppenheten, tvingar tjänstemännen att agera i enlighet med bestämmelserna och minskar konflikterna i anslutning till markrättigheterna. Största delen av jordlotterna har registrerats för båda makarna. Den tryggade markanvändningsrätten uppmuntrar jordbrukarna att investera i hållbar jordbruksproduktion. Med stöd av projektet har man också utökat utbildningen inom markanvändningssektorn. Över 300 ungdomar, av vilka 28 procent är kvinnor, har utexaminerats från Etiopiens första yrkesutbildning i lantmätariteknik på landsbygden. Från utbildningen som skräddarsytt för tjänstemän har i sin tur 53 magistrar utexaminerats.

IFAD:S RESULTAT 2020

IFAD, som stöds av Finland, är FN:s fond för jordbruksutveckling.

128 miljoner

MÄNNISKOR HAR NÅTTS

23,4 miljoner

MÄNNISKOR HAR
FÅTT FINANSIERINGS-
TJÄNSTER

1,5 miljoner

MEDLEMMAR JORD-
BRUKARORGANISATIO-
NER HAR FÅTT STÖD

1,7 miljoner ha

KLIMATSMARTARE
JORDBRUK

3,7 miljoner

MÄNNISKORS
INKOMSTMÖJLIGHETER
HAR FÖRBÄTTRATS

73 800

MÄNNISKORS
MARKÄGANDE HAR
FÖRBÄTTRATS

560 000 ha

JORDBRUKSMARK
HAR FÅTT BÄTTRE
BEVÄTTNING

KÄLLA: IFAD

Jämställdhetsperspektivet i livsmedelstryggheten

Under 2020–2022 är Finland parallellordförande vid förhandlingarna i Världskommittén för tryggad livsmedelsförsörjning, som hör till FN-systemet, där man utarbetar anvisningar för integrering av jämställdhetsperspektivet i livsmedelstrygghets- och näringsarbetet. Med hjälp av anvisningarna kan man fastställa kritiska förändringsfaktorer för att stärka kvinnors och flickors rättigheter och få slut på den strukturella diskrimineringen. Samtidigt delas information om konkreta metoder och god praxis som förbättrar livsmedelstryggheten.

Bättre näring och hållbara livsmedelssystem

Stödet till småbrukare har förbättrat familjernas livsmedelstrygghet och gjort näringen mångsidigare.

Hållbara livsmedelssystem garanterar livsmedelstrygghet och god näring för alla samt utkomst för aktörer i livsmedelssystemet utan skadliga konsekvenser för miljön.

Finland förbättrar livsmedelstryggheten och näringstillgången i huvudsak via multilaterala organisationer. Internationella fonden för jordbruksutveckling IFAD, som stöds av Finland, har stärkt livsmedelstryggheten för 128 miljoner

människor genom att förbättra småbrukarnas hållbara jordbruk och tillträde till marknaden. Världsbankens närings- och hälsoprogram å sin sida nådde cirka 450 miljoner människor åren 2019–2021.

Finland stärker livsmedelssystemens hållbarhet även genom internationellt påverkansarbete. Till exempel har Finlands initiativ att utvidga skolbespisingen redan inspirerat över 70 länder.

Finlands bilaterala projekt och finansieringen av icke-statliga organisationer har förbättrat livsmedelstryggheten och näringsmöjligheterna för 578 000 människor. I Etiopien har över 4 000 kvinnor och unga samt 63 andelslag bland

annat fått lån och utbildning. Detta har gjort det möjligt att diversifiera näringarna och inleda företagsverksamhet.

Den finländska organisationen FFD som fokuserar på utveckling av jord- och skogsbruk har skapat verktyget Building Resilience, som stöder småbrukarnas anpassning till effekterna av klimatförändringen redan i tio länder.

Jordbruket är en stor arbetsgivare och därför satsar man på det. Finnfonds investeringar i jordbruket har under 2019–2020 gynnat 3,5 miljoner människor, varav 84 procent var kvinnor. Av investeringarna i Kyrkans Utlandshjälps investeringsbolag FCA riktas 57 procent till jordbruket.

STÖDET FÖR ENERGIFÖRETAGANDE GER MÅNGA SLAGS RESULTAT

155 170 tCO₂e

**UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER
HAR UNDVIKITS**

28 MWh

**PRODUKTION AV FÖRNYBAR
ENERGI PER ÅR**

217 660

**MÄNNISKOR HAR FÅTT
TILLGÅNG TILL REN ENERGI**

1 200

**NYA
ARBETSPLATSER**

50,3 miljoner

**I KLIMATFINANSIERING
HAR MOBILISERATS**

3,5 miljoner

**ÅRLIGA BESPARINGAR I
ENERGIFÖRSÖRJNINGEN**

Programmet för energi- och miljöpartnerskap i Afrika (EEP) stöder nystartade företag, i synnerhet sådana som leds av kvinnor, att utveckla energiaffärsverksamhet i 15 länder i södra och östra Afrika. Fonden, som Finland grundade 2010, förvaltas av Nordiska utvecklingsfonden NDF.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Solenergi förbättrar undervisningens kvalitet på Västbanken

Det internationella finansbolaget IFC, som ingår i Världsbanksgruppen, stöder i de palestinska områdena på Västbanken och i Gaza ett projekt för att öka samfundens energisjälvförsörjning i en bräcklig miljö. Under åren 2020–2023 utrustas 500 skolor på Västbanken med solpaneler så att elavbrotten inte längre stör undervisningen. Överskottselen matas in i områdets allmänna elnät. Med hjälp av solenergi sparar skolorna fyra femtedelar av sina verksamhetsutgifter och kan använda de sparade medlen för att förbättra undervisningens kvalitet. Finland är en av projektets finansiärer via klimatfonden Finland-IFC som understöds av finansiella investeringsanslag.

Energisjälvförsörjning och begränsning av klimatförändringen

Finland har gjort rena energilösningar tillgängliga för miljontals människor och bidrar till att utvecklingsbankerna inte finansierar fossil energi.

Finlands stöd inom energi-branschen kanaliseras i huvudsak via multilaterala utvecklingsbanker, Finfund och klimatfonder.

Utvecklingsbankerna stöder utvecklingsländernas övergång till en koldioxidneutral ekonomi genom att ge experthjälp för att förnya energi- och klimatbestämmelserna. Utvecklingsbankerna finansierar både offentliga och privata investe-

ringar i produktion, överföring och distribution av energi. Utvecklingsbankernas finansiering behövs särskilt för att minska riskerna i anslutning till privata investeringar i bräckliga stater eller annars i svåra verksamhetsmiljöer. Med hjälp av multilateral finansiering har Finland gjort rena energitjänster tillgängliga för 94 miljoner människor 2020–2021.

Finland och andra likasinnade länder har bidragit till att andelen investeringar som riktar sig till fossil energi minskar i utvecklingsbankernas finansiering. Finland betonar också behovet av att stödja en rättvis övergång i länder som är beroende av fossila bränslen så att de nega-

tiva effekterna på ekonomin och samhällena i utvecklingsländerna blir så små som möjligt.

De lokala lösningarna för förnybar energi som Finland stöder har ökat samfundens energisjälvförsörjning. Tack vare stödet har samfunden bland annat kunnat producera hälsotjänster samt upprätthålla matförsörjningen och trafik tjänsterna även under undantagsförhållanden, såsom under coronapandemin, vid naturkatastrofer och i krissituationer. Ukrainas energifond har främjat den lokala tekniska kompetensen inom energieffektivitet och värmeförsörjning samt samarbetet med finländska företag.

EKEMPEL PÅ RESULTAT

Handtvätt med tvål och vatten i Nepal

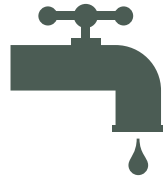
Tack vare det av Finland och EU finansierade programmet för vattenhushållning i västligaste Nepal, fick nästan 245 000 personer i avlägsna bergsbyar tillgång till vattenförsörjning 2019–2021.

I programmet planerades användningen av vattenresurser på ett övergripande sätt med beaktande av olika användningsbehov och användargrupper. Landsbygdssamhällena tillagnade sig hälsosammare vanor än tidigare bland annat i fråga om menstruationshygien och handtvätt. I mer än 7000 hushåll etablerades vanorna så att man till exempel tvättade händerna före matlagning och efter toalettbesök.

Det lokala ägandet har stärkts under projektets gång. Vid utgången av 2021 finansierade kommunerna själva programmet med 8,2 miljoner euro och lokalsamhällets satsning var 10,9 miljoner euro.

MÄNNISKOR SOM FÅTT VATTENFÖRSÖRJNING OCH SANITET

Antalet personer som har nytta av resultaten av arbetet

VATTENFÖRSÖRJNING

262 700⁴²

SANITET

72 200⁴³

SKOLORNAS VATTENFÖRSÖRJNING OCH SANITET

210*⁴⁴

SAMARBETE MED CIVILSAMHÄLLESORGANISATIONER

1 556 500⁴⁵

544 600⁴⁶

490*⁴⁷

BILATERALT SAMARBETE

241 885 400⁴⁸

746 136 100⁴⁹

2 674 100⁵⁰

MULTILATERALT SAMARBETE

*Vattenförsörjningen och saniteten i varje enskild skola berör ofta hundratals elever.

KÄLLA: UM

Vattenförsörjning, toaletter och vattendiplomati

Finland har producerat rent vatten och toaletter för miljoner människor. Finland har också genom sitt vattendiplomatiarbete förebyggt konflikter som beror på vatten.

Klimatförändringen försvagar sötvattensreserverna. Därför kommer förebyggandet av vattenkonflikter att bli allt viktigare i framtiden.

Klimatförändringen försvagar sötvattensreserverna. Därför kommer förebyggandet av vattenkonflikter att bli allt viktigare i framtiden.

Finland är ett uppskattat föregångarland inom vattenpolitik och -diplomati. Finland är initiativtagare till FN:s gränsvattenavtal och stöder ett omfattande

ibruktagande av dem. Finland anser också att vattendiplomati är en föregripande fredsmedling, eftersom länder som bedriver ett fungerande gränsvattensamarbete inte hamnar i konflikt med varandra.

Finlands resultat i vattenrelaterade bilaterala projekt är fortfarande betydande, men det görs allt mindre arbete, även om behoven ökar i takt med att klimatförändringen framskrider.

Samarbetet inom vattenbranschen som Finland deltar i fortsätter främst på landsbygden i Etiopien och Nepal, där cirka 1,5 miljoner människor med stöd från Finland fick tillgång till vattentjänster 2019–2021. Under samma tidsperiod byggde cirka en halv miljon människor en toalett åt sig med stöd av Finland. Dessutom byggdes

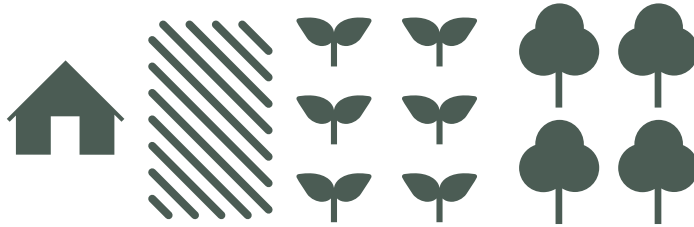
vattenförsörjning och toaletter i 700 skolor och hälsovårdscentraler. I projekten fästes särskild uppmärksamhet vid behoven hos personer med funktionsnedsättning och personer av olika kön.

Finland stöder samhällets egen aktivitet i byggandet av toaletter. Inom vattentjänsterna betonas långsiktig planering, egenmakt hos kvinnor och flickor, delaktighet och ägarskap i sammanslutningar samt jämlikhet.

Via den allmänna finansieringen riktas Finlands stöd också till utvecklingssamarbete inom vattenbranschen som genomförs av multilaterala organisationer. Finland deltar dock inte direkt i finansieringen eller genomförandet av dessa program.

AREAL SOM OMFATTAS AV HÅLLBART SKOGSBRUK

Areal som omfattas av hållbart skogsbruk, hektar

7 196 000

SAMARBETE MED
MEDBORGAR-
ORGANISATIONER⁵³

335 100

SAMARBETE INOM DEN
PRIVATA SEKTORN⁵⁶

165 000

BILATERALT
SAMARBETE⁵⁴

103 150 000

GLOBALA MILJÖFONDEN GEF
OCH INTERNATIONELLA
FONDEN FÖR JORDBRUKSUT-
VECKLING IFAD⁵⁷

167 300

FN:S LIVSMEDELS- OCH
JORDBRUKSORGANISATION
FAO⁵⁵

108 072 000

EUROPEISKA UNIONENS
ARBETE⁵⁸

KÄLLA: UM

EXEMPEL PÅ RESULTAT

En riklig förekomst av ikoniska arter vittnar om biologisk mångfald

Finland stöder skyddet av noshörningar, elefanter och lejon i Östafrika. Stödet till WWF har främjat en effektivare förvaltning av skyddsområdena, utvecklat lokalsamhällenas utkomst och bekämpat skador orsakade av vilda djur.

Tjuvjakt är ett stort problem i Östafrika. För fyra år sedan trodde inte myndigheterna i Uganda, Kenya och Tanzania att tjuvjakten skulle kunna utrotas helt och hållet. I slutet av 2021 kunde man dock redan ställa upp målet att tjuvjakten helt ska upphöra i skyddsområdena.

År 2020 var det första året på 35 år då ingen noshörning tjuvsköts i Kenya. Antalet noshörningar i området har ökat med 250 individer och antalet elefanter med 10 000 åren 2018–2021.

Hållbar användning och förvaltning av skogar

Finland har ökat arealen av hållbart förvaldade skogar. Online-verktyget för skogsinformation som skapats med hjälp av Finland används i över 150 länder.

Finland är fortfarande känt för sitt samarbete inom skogsbranschen i många utvecklingsländer. I Tanzania har de projekt som Finland stöder främjat anpassningen till klimatförändringen, då man med deras hjälp har utvidgat arealen av naturskogar som förvaltas av byarna, jämnat ut vattnets kretslopp och förbättrat människornas utkomst.

Med hjälp av finländska civilsamhällsorganisationer har man främjat tillgo-

doseendet av jordrättigheter i Nepal, Indien och Brasilien. Finland var med och bidrog till att man i Glasgows skogsåtagande och FN:s ökenspridningsavtal antecknade beslut som stärker ursprungsbefolkningens och lokalbefolkningens markförvaltning.

Med Finlands stöd har man utökat den totala arealen av hållbart förvaldade skogar och andra markområden. Arealerna har ökat i arbetet med civilsamhällsorganisationer, men minskat i det bilaterala samarbetet när många projekt har avslutats.

Finnfunds investeringar har producerat nya FSC-certifierade planterings-skogar och naturskogar för hållbar skötsel. Finnfund är ett av de få utvecklingsinvesteringsbo-

lag som gör kommersiella investeringar inom skogssektorn och är därför en föregångare inom sin bransch.

Sammanlagt över 350 000 personer har gynnats av Finlands stöd till skogsbranschen 2019–2021. Åtminstone 34 procent var kvinnor och flickor⁵¹. Dessutom har nästan 62 000 personer eller småföretag kommit med i värdekedjorna för skogsprodukter⁵².

Utvecklingen av de tidigare planerings-, datainsamlings- och rapporteringsverktygen för skogsresurser som skapats i samarbete med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO har fortsatt. Tjänsten på internet har redan 30 000 användare i över 150 länder.

Humanitärt bistånd

Den globala situationen

Världens humanitära situation försämras rekordsnabbt

Den humanitära situationen i världen är dystrare än någonsin. Under de senaste åren har behovet av nödhjälp ökat exceptionellt snabbt.

Den största orsaken till förändringen har varit coronapandemin, som orsakade den värsta humanitära krisen på 50 år. Pandemin fördjupade också andra pågående kriser och gjorde biståndsarbetet svårare och dyrare än tidigare.

Förutom på grund av pandemin ökade också behovet av humanitärt bistånd på grund av väpnade konflikter och deras upptrappning bland annat i Afghanistan och Etiopien. Situationen försämrades också av naturkatastrofer och långvarig torka orsakad av klimatförändringen, till exempel i Afrikas horn. År 2022 blev helhetsbilden ännu dystrare när Ryssland anföll Ukraina och den globala livsmedelstryggheten försämrades.

Till följd av kriserna har antalet människor som behöver nödhjälp ①, såsom brådskande hälsovårdstjänster, mat, rent vatten, nödinkvartering eller skydd mer än fördubblats på bara några år. I december 2018 var 131,7 miljoner människor i behov av humanitärt bistånd, men tre år senare behövde redan 274 miljoner människor i 63 länder hjälp.

behövande finns i Demokratiska republiken Kongo, Afghanistan, Jemen, Syrien och Etiopien.

Samtidigt har den finansiering som krävs för att genomföra humanitära insatser nästan fördubblats från 22 miljarder dollar till 41 miljarder dollar. Även om finansieringen från stater och privata aktörer har ökat betydligt räcker den till för att täcka en allt mindre del av de globala behoven. År 2021 finansierades endast 54 procent av FN:s vädjanden om humanitärt bistånd. ② Det betyder att nödhjälpen måste riktas ③ allt noggrannare till de allra mest utsatta och att allt fler blir utan den hjälp de behöver. Särskilt utsatta är till exempel människor som tvingats fly från sina hem, gravida kvinnor och personer med funktionsnedsättning.

Samtidigt som de humanitära behoven ökar har biståndsarbetet blivit svårare och farligare än någonsin tidigare. Till exempel under 2021 utsattes nästan 500 humanitära biståndsarbetare för ett allvarligt angrepp och över 100 av dem dog när de försökte hjälpa offer för en konflikt eller en naturkatastrof. Även kränkningarna av internationell humanitär rätt – till exempel attacker mot civila mål, såsom sjukhus och skolor, samt förhindrandet av att hjälpen når fram – har ökat.

1

Med Finlands stöd får människor i krisområden mat, vatten, skydd, hygienartiklar och hälso­tjänster

Finland bidrar till att säkerställa människornas fysiska och psykiska hälsa, barnens rätt till lärande och utveckling, anständiga och trygga levnadsförhållanden samt möjlighet att arbeta.

2

Finland främjar samordning och konsekvens i fråga om humanitärt bistånd

Finland stöder FN:s ledande roll i det humanitära arbetet, stärker förståelsen för katastrofrisiker och stöder överföringen av bistånd från humanitära aktörer till lokala och statliga aktörer om situationen tillåter det.

3

Finland hjälper till att skydda människor som lever mitt i en kris

Med Finlands stöd skyddar man civila mot våld och utnyttjande samt minskar och förebygger ojämlikhet och diskriminering.

Nödhjälp också till personer med funktionsnedsättning

Finland har tagit den internationella ledarrollen som främjare av rättigheter för personer med funktionsnedsättning och förbättrat beaktandet av dem vid konflikter och katastrofer.

Beaktandet av personer med funktionsnedsättning i humanitära kriser lyftes år 2019 fram som en av Finlands viktigaste humanitära prioriteringar. Medan cirka 15 procent av världens befolkning är personer med funktionsnedsättning är andelen ofta betydligt större i konfliktområden. Vid humanitära kriser blir personer med funktionsnedsättning lättare utan den nödhjälp och det skydd de behöver och de tas inte med i planeringen och genomförandet av hjälpen.

Finlands riktlinjer förverkligas både i finansieringsbesluten och i det internationella påverkansarbetet. Till exempel från och med 2020 ska finländska civilsamhällesorganisationer som stöds av utrikesministeriet i sina finansieringsansökningar och rapporter fästa särskild uppmärksamhet vid behoven hos personer med funktionsnedsättning och hur de ska tillgodoses.

I det internationella påverkansarbetet har Finland under de senaste åren koncentrerat sig särskilt på att driva en förändring på systemnivå. Målet har varit att stora humanitära aktörer såsom FN-organisationerna ska beakta inklusion av personer med funktionsnedsättning i sina strategier och operationer på landsnivå.

Finlands ledande roll syns i flera internationella forum. I rådets slutsatser som utarbetades på Finlands initiativ under

EU-ordförandeskapet 2019 gav medlemsländerna för första gången ett starkt politiskt stöd för att främja inklusion av personer med funktionsnedsättning i det humanitära biståndet. Vid Världsflyktingforumet som ordnades i december 2019 tog Finland ledningen för att lyfta fram inklusionen av personer med funktionsnedsättning. Åren 2017–2020 var Finland parallellordförande för det internationella GLAD-nätverkets humanitära arbetsgrupp tillsammans med UNICEF.

Påverkansarbetet utförs i nära samarbete med organisationerna för personer med funktionsnedsättning och partnerländerna. För närvarande är Finland tillsammans med Australien och Storbritannien ordförande för landsgruppen som främjar inklusion av personer med funktionsnedsättning.

Inklusionen av personer med funktionsnedsättning framskrider inom FN-organisationerna

Finlands långsiktiga arbete för att främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning har bidragit till den systemomfattande förändring som för närvarande pågår inom FN. År 2019 godkände FN:s samarbetskommitté för de största humanitära organisationerna globala anvisningar för beaktande av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i allt humanitärt arbete. Finland

stödde arbetet både ekonomiskt och genom att erbjuda sakkunskap. De nya anvisningarna skapar standarder för god praxis och stärker för sin del det humanitära biståndets resultat, effektivitet och människorättsgrund.

År 2019 reagerade FN:s enhet för samordning av humanitärt bistånd OCHA på den bristfälliga finansieringen av funktionsnedsättningsarbetet och lyfte fram inklusionen av personer med funktionsnedsättning som en prioritet i de korgfonder som de förvaltar. Bakom beslutet låg också Finlands påverkansarbete i den centraliserade nödhjälpsfonden CERF:s rådgivande grupp. OCHA styr nästan en miljard dollar per år till humanitärt arbete via sina fonder. Nu fäster man i finansieringsbesluten särskild uppmärksamhet vid behoven hos och rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

Finlands aktiva påverkansarbete har också fått FN:s flyktingorganisation UNHCR att uppdatera sin verksamhetsmodell. UNHCR publicerade 2019 en utredning om inklusion av personer med funktionsnedsättning och organisationen har under de senaste åren strävat efter att säkerställa att personer med funktionsnedsättning inkluderas i deras program. UNHCR strävar också efter att identifiera personer med funktionsnedsättning i sina registreringsprocesser och förbättra deras tillgång till hjälp och skydd.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Den centraliserade nödhjälpsfonden ökade finansieringen av humanitära insatser som beaktar personer med funktionsnedsättning

FN:s centraliserade nödhjälpsfond CERF fäster i sina finansieringsbeslut särskild uppmärksamhet vid behoven hos personer med funktionsnedsättning. År 2020 gav CERF nödhjälp till 8,1 miljoner personer med funktionsnedsättning, av vilka 53 procent var flickor och kvinnor. År 2021 beviljade CERF en särskild finansiering på 10 miljoner dollar för att hjälpa personer med funktionsnedsättning. Finansieringen har bland annat bidragit till att förbättra vattenförsörjningen, hälso- och sjukvården och utbildningsmöjligheterna i Syrien, Afghanistan, Nigeria, Sydsudan, Demokratiska republiken Kongo, Moçambique och Venezuela.

EXEMPEL PÅ RESULTAT

Världslivsmedelsprogrammet stärkte sitt arbete för personer med funktionsnedsättning

Finland har ökat Världslivsmedelsprogrammet WFP:s kunskap om inklusion av personer med funktionsnedsättning. Påverkansarbetet utfördes aktivt i WFP:s direktion, i bilaterala förhandlingar och i samarbete med andra likasinnade länder. I november 2020 godkände WFP:s direktion en färdplan för personer med funktionsnedsättning. WFP skapar som bäst indikatorer för inklusion av personer med funktionsnedsättning och har för avsikt att inkludera principen i alla sina landsprogram. Personer med funktionsnedsättning beaktas i fortsättningen bland annat i anskaffningar, lokalers tillgänglighet, informations- och kommunikationsteknik samt i möten och utbildningsmaterial. Finland har stött verkställandet av WFP:s färdplan med särskild öronmärkt finansiering.

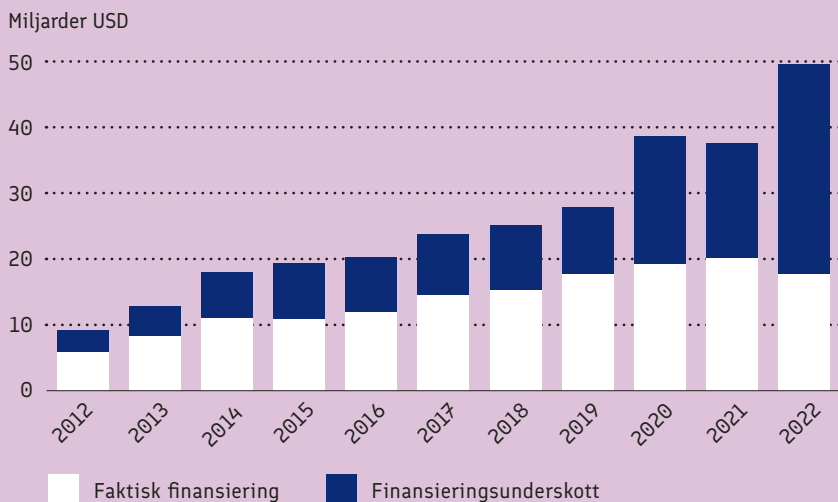
EXEMPEL PÅ RESULTAT

Finländska civilsamhällesorganisationer utför värdefullt arbete för funktionsnedsättning

Finländska civilsamhällesorganisationer fäster särskild uppmärksamhet vid att rättigheterna för personer med funktionsnedsättning beaktas. World Vision i Finland har genomfört projekt för utveckling av vatten- och sanitetstjänster i Norra Uganda. Under 2020–2021 gavs stöd till cirka 80 000 personer, av vilka 8 000 var personer med funktionsnedsättning. I Rädda Barnen rf:s projekt i Somalia 2020–2021 gavs bland annat kontanthjälp för att skaffa mat. Över hälften av de 739 familjer som fick kontant hjälp var sådana där vårdnadshavaren eller något av barnen hade en funktionsnedsättning. Fidas projekt i Demokratiska republiken Kongo stödde under 2019–2021 bland annat förbättringen av livsmedelssäkerheten. 117 000 personer hade nytta av projektet, av vilka 11 000 var personer med funktionsnedsättning.

BEHOVET AV HUMANITÄR HJÄLP ÄR REKORDSTORT

Uppmaningar till nödhjälp som koordineras av FN och finansiering för dessa⁵⁹

Världens humanitära behov har fördubblats på några år. Finland ökade den humanitära finansieringen med 44 procent 2018–2021.

//
Genom
FN-organisatio-
nerna fick över
100 miljoner
personer nöd-
hjälp i 56 länder
år 2021.
//

Mat, mediciner, beskydd och god humanitär hjälp

Finland har ökat sin humanitära finansiering och verkat för att stärka de internationella principerna och effektivisera biståndet.

Klyftan mellan de humanitära behoven och den tillgängliga finansieringen har ökat under de senaste åren. Det blir allt viktigare att hjälpen ges så effektivt som möjligt.

Ett effektivt och resultatrikt humanitärt arbete förutsätter att aktörerna inom branschen har tillgång till flexibel och förutsebar finansiering. Därför beviljar Finland en betydande del av sin humanitära finansiering som flerårigt allmänt stöd till FN-aktörer och Internationella Rödakorskommittén. Åren 2019–2021 utgjorde det allmänna stödet 44 procent av Finlands finansiering.

Med flexibel och förutsebar finansiering kan humanitära organisationer snabbt och effektivt rikta biståndet dit där behovet är som störst. Flexibel finansiering hjälper dem att förutse och planera sitt arbete på längre sikt, men också att snabbt reagera på plötsliga kriser, såsom pandemin. Finland har förbundit sig till flexibel finansiering som en del av det så kallade Grand Bargain-initiativet som främjar biståndets effektivitet.

Internationell påverkan

Finland arbetar aktivt för ett bättre och effektivare humanitärt bistånd.

Under 2021–2023 är Finland tillsammans med Belgien parallellordförande för

gruppen för gott humanitärt bistånd [1] som består av 42 finansrikländer. Gruppens mål är att värna om det humanitära biståndets principiella natur och hitta bästa praxis för att effektivisera biståndet. År 2021 lyfte Finland och Belgien för första gången fram två aktuella ämnen för diskussion för en så stor grupp finansrikländer: Hur kan man minska biståndsarbetets miljökonsekvenser och hur kan man avveckla de ojämlika maktstrukturerna mellan finansieringsländerna och de lokala aktörerna.

Under de senaste åren har kränkningarna av internationell humanitär rätt ökat. Europeiska rådet godkände på Finlands initiativ slutsatserna om humanitärt bistånd och internationell humanitär rätt 2019. I dem förband sig EU-länderna bland annat att öka kännedomen bland väpnade grupper om de skyldigheter som den humanitära rätten medför.

Finansieringen har ökat

I och med de ökade anslagen för utvecklingssamarbete kunde Finland öka sin humanitära finansiering från 72,5 miljoner euro till 104,5 miljoner euro mellan 2018 och 2021.

Det humanitära biståndets andel av det egentliga utvecklingssamarbetet var länge cirka 10 procent, men även det har

ökat under de senaste åren. År 2021 var andelen 14,7 procent.

I en internationell jämförelse placerar sig Finland bland de medelstora givarländerna och profilerar sig således inte som en effektiv och synlig biståndsgivare enbart på basis av biståndets omfattning. År 2021 var Finland den tjugonde största humanitära finansrikländerna bland världens länder.

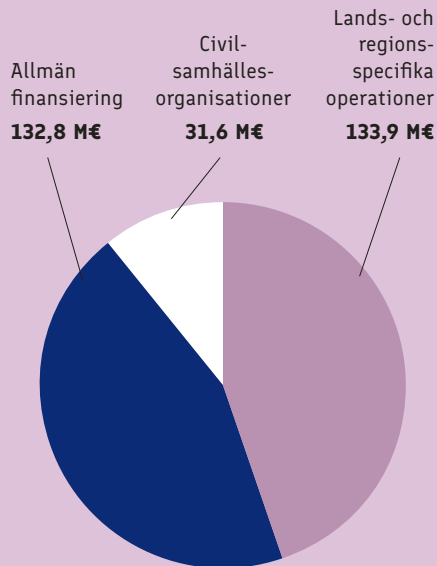
Finland har fått beröm av sina partner för sitt principiella förhållningssätt och påverkansarbete. Liknande respons gavs också vid evalueringen av det humanitära biståndet 2022.

NYTT INITIATIV

Skolmåltider som stöd för inlärningen

Den globala koalitionen för skolmat som grundades 2021 på initiativ av Finland och Världslivsmedelsprogrammet WFP främjar skolbespisningen och finansieringen av den på olika håll i världen, även i krissituationer. Ett av koalitionen mål är att garantera alla barn i världen tillgång till skolbespisning före 2030. Över 70 länder och 70 andra aktörer har anslutit sig till koalitionen. Dess parallella ordförande är Finland och Frankrike.

FÖRDELNINGEN AV FINLANDS HUMANITÄRA BISTÅND 2019–2021

KÄLLA: UM

Mat till befolkningen i Afghanistan

Den humanitära krisen i Afghanistan förvärrades 2021 i och med talibanernas maktövertagande, då landets basservicesystem hamnade på gränsen till en kollaps. Det internationella samfundet reagerade på den nya situationen genom att öka det humanitära biståndet. Finland stödde Afghanistan genom Världslivsmedelsprogrammet WFP och Internationella Rödakorskommittén. Uppskattningsvis riskerade över hälften av befolkningen att falla till nivån för allvarlig undernäring före utgången av 2021. WFP delade ut mathjälp till 15 miljoner människor. Av dessa var 1,4 miljoner barn under 5 år och 0,7 miljoner ammande mödrar.

Den centraliserade nödhjälpsfonden svarade snabbt på de behov som coronapandemin medförde

FN:s centraliserade nödhjälpsfond CERF beviljade sina första finansieringsposter för den kris som orsakats av coronaviruset redan innan sjukdomen hade förklarats vara en pandemi. År 2020 kanaliserade CERF 225 miljoner dollar till direkta och indirekta humanitära behov orsakade av coronaviruspandemin i 39 länder. Med hjälp av finansieringen kunde man i mars-oktober 2020 till exempel ge hälsoupplýsning åt 18 miljoner människor, stöd för distansstudier åt 5 miljoner barn samt rent vatten och hygienartiklar åt 2,5 miljoner människor. Dessutom genomfördes med stöd av CERF 264 fraktflygningar för att få biståndsartiklar till krisområden. År 2020 var Finland CERF:s åttonde största finansör.

PANDEMI ÖKADE DE HUMANITÄRA BEHOVEN

Länder som fått coronastöd via FN:s centraliserade fond för nödhjälp CERF.

